

**PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
W STALOWEJ WOLI**

**STAN SANITARNY
POWIATU STALOWOWOLSKIEGO
W 2023 ROKU**

Stalowa Wola, 28.02.2024 r.

Spis treści

I. Wstęp.....	3
II. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych oraz stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	5
III. Stan sanitarny środowiska	17
IV. Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia	26
V. Stan sanitarny zakładów pracy	33
VI. Placówki nauczania i wychowania oraz wypoczynku i rekreacji	38
VII. Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	44
VIII. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.....	45
IX. Działalność laboratoryjna	56

I. Wstęp

Jak co roku, przedstawiam Państwu informację o stanie sanitarnym powiatu stalowowolskiego. Prezentowana publikacja opisuje stan sanitarny powiatu na dzień 31 grudnia 2023 r. i została opracowana na podstawie własnych danych, okresowych sprawozdań i opracowań. Raport zawiera dane statystyczne wraz z omówieniem najistotniejszych zagadnień, nad którymi Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli sprawuje nadzór.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, mających na celu ochronę zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Podstawowym aktem prawnym regulującym jej działalność jest ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2023 r. poz. 338, z późn. zm.).

W minionym roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli obejmował swoim nadzorem 2362 obiekty, z czego skontrolowano 1171. W ramach prowadzonego bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono łącznie 1779 kontroli i wizytacji oraz 2167 dochodzeń epidemiologicznych, pobrano do badań laboratoryjnych 583 próbki, przeprowadzono 4828 badań laboratoryjnych próbek pobranych w ramach nadzoru oraz 4898 badań próbek pobranych od klientów zewnętrznych (w których wykonano łącznie 17948 oznaczeń laboratoryjnych i pomiarów), wydano 729 decyzji administracyjnych i 131 postanowień oraz nałożono 53 mandaty karne na łączną kwotę 11 250 zł za nieprzestrzeganie wymagań higieniczno-sanitarnych.

Jednocześnie należy nadmienić, że działania kontrolne i nadzorcze są jedynie częścią działalności organów PIS, drugim bardzo ważnym jej aspektem jest promocja zdrowia oraz szeroko pojęta profilaktyka. PPIS w Stalowej Woli w 2023 r. prowadził liczne działania edukacyjne o charakterze profilaktycznym w obszarze zdrowia publicznego, o których informował opinię publiczną w mediach społecznościowych prowadzonych przez PSSE w Stalowej Woli (Facebook, strona internetowa) oraz w mediach lokalnych (prasa, telewizja).

Podobnie jak w latach ubiegłych, realizując zadania z zakresu zdrowia publicznego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli współpracował m.in. z Komendą Powiatową Policji w Stalowej Woli, Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Stalowej Woli, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego w Stalowej Woli, Podkarpackim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska, Instytutem Medycyny Pracy w Łodzi, Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Rzeszowie oraz władzami samorządów gminnych.

W roku ubiegłym kontynuowano rozpoczęty w 2021 r. proces cyfryzacji oraz doskonalenia nadzoru sprawowanego przez organy PIS z wykorzystaniem usług cyfrowych, co przyczyniło się do kształtowania wizerunku Inspekcji jako innowacyjnej instytucji zaufania społecznego, skutecznie reagującej na wyzwania zdrowia publicznego, wykorzystującej nowoczesne technologie i potencjał pracowników. W ramach realizacji projektu pn. „Podniesienie poziomu bezpieczeństwa sieci teleinformatycznej używanej w ramach Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez rozbudowę rządowej sieci teletransmisyjnej GovNet w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, Oś Priorytetowa V (POPC REACT-EU)”, podłączono jednostki PIS, w tym Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Stalowej Woli, do rządowej sieci GovNet.

Poza tym, w 2023 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Stalowej Woli wraz z Głównym Inspektorem Sanitarnym wspólnie realizowała projekty dofinansowane z funduszy europejskich, z sukcesem zakończone w grudniu 2023 r., tj.:

- projekt pn. „Wzmocnienie Infrastruktury powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych, w celu zwiększenia efektywności ich działania” dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, w ramach osi priorytetowej XI: „REACT- EU”. Przyznane środki finansowe zostały przeznaczone na wykonanie instalacji fotowoltaicznej na dachu budynku Stacji, remont pomieszczeń Oddziału Laboratoryjnego, a także zakup sprzętu i wyposażenia laboratoryjnego oraz zestawów komputerowych. Na ten cel PSSE w Stalowej Woli wydatkowała 707 913,55 zł;
- projekt pn. „Wzmocnienie nadzoru sanitarno-epidemiologicznego Polski” (Projekt POWR.07.01.00-00-0008/22) w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa VII: „Wsparcie REACT-EU dla obszaru zdrowia”, którego celem było wzmocnienie systemu nadzoru sanitarno-epidemiologicznego Polski poprzez między innymi wzmocnienie potencjału kadrowego jednostek PIS oraz zatrudnienie w organach Inspekcji na terenie całego kraju osób uciekających z Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym w tym kraju. Udział w projekcie pozwolił na dostosowanie się jednostek PIS do sytuacji kryzysowej wywołanej konfliktem zbrojnym w Ukrainie, na dotarcie z usługami inspekcji sanitarnej do ludności uciekającej z Ukrainy do Polski, a także na rozwinięcie i doskonalenie kompetencji miękkich pracowników jednostek PIS oraz ich znajomości języka ukraińskiego. Środki pochodzące z rezerwy celowej budżetu środków europejskich, przyznane PSSE w Stalowej Woli w kwocie 11 264,11 zł, przeznaczone były na sfinansowanie wynagrodzeń dla pracowników oddelegowanych do realizacji tego projektu.

Wzorem lat poprzednich, w dalszym ciągu doskonalono wdrożone systemy zarządzania jakością w działalności kontrolnej i laboratoryjnej, zgodnie z normami PN-EN ISO/IEC 17020 „Ocena zgodności. Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcje” oraz PN-EN ISO/IEC 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”, gwarantując uzyskanie wiarygodnych wyników kontroli i badań, jak również skuteczną realizację zadań w obszarze ochrony zdrowia publicznego.

Niniejszy dokument przedstawia wyniki działań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli w 2023 roku, które bezpośrednio przyczyniły się do utrzymania na dotychczasowym dobrym poziomie stanu sanitarnego oraz sytuacji epidemiologicznej Powiatu Stalowowolskiego.

Z poważaniem

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Stalowej Woli

lek. med. Stanisław Pieprzny

II. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych oraz stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Ocena sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w Powiecie Stalowowolskim została sporządzona w oparciu o dane o przypadkach zachorowań na choroby zakaźne, zakażeń i zatruc zgłoszonych w okresie od 01.01 do 31.12.2023 r. Rejestracja zgłoszonych zachorowań na choroby zakaźne odbywała się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy na potrzeby nadzoru epidemiologicznego. W ramach identyfikowania różnorodnych zagrożeń zdrowotnych dla lokalnej społeczności Państwowa Inspekcja Sanitarna włączona jest do funkcjonujących centralnych systemów monitorowania systemu epidemiologicznego w skali krajowej, które są realizowane poprzez prowadzenie:

- systemu ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej SEPIS,
- systemu formularzy Nadzoru Epidemiologicznego EPiBAZA,
- elektronicznego systemu nadzoru nad dystrybucją szczepionek ESNDS,
- systemu rejestracji wywiadów epidemiologicznych SRWE.

W roku 2023 przeprowadzono 2167 wywiadów epidemiologicznych, dotyczących jednostek chorobowych podlegających zgłaszaniu, jak również podejrzeń i chorób nie zakwalifikowanych do rejestracji. Dane za rok 2023 zostały porównane z danymi za rok poprzedni. Do oceny sytuacji epidemiologicznej poszczególnych chorób zakaźnych, które wystąpiły wśród mieszkańców Powiatu wykorzystano mierniki – współczynnik zapadalności (liczba nowych zachorowań przypadająca na 100 tys. mieszkańców). W Powiecie Stalowowolskim w 2023 roku ogółem zarejestrowano 1953 zachorowania na choroby zakaźne, zakażenia i zatrucia, 137 zachorowania i podejrzenia zachorowań na gripę oraz 15 zachorowań na gruźlicę.

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2022			2023			Trend
		liczba	hosp.	zapad.	liczba	hosp.	zapad.	
A02.0; A02.1; A02.2-8	Salmoneloza	11	7	10,5	34	24	33,4	↑
A04.0-9; A05.0-9	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe oraz zatrucia pokarmowe	63	63	60,4	36	36	35,4	↓
A07.1	Giardioza (lamblioza)	0	0	0,0	9	1	8,8	↑
A08.0-A08.4	Wirusowe zakażenia jelitowe	9	9	8,6	10	10	9,8	↑
A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	0	0	0,0	144	28	141,7	↑
A32	Listerioza	0	0	0,0	2	2	1,9	↑
A15, A16	Gruźlica	12	12	11,5	15	15	14,7	↑
A38	Płonica (szkarlatyna)	5	0	4,8	70	0	68,9	↑
A39.0, A39.8/G05.0, A39.1-4	Choroba meningokowa, inwazyjna	0	0	0,0	1	1	0,9	↑
A46	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna (róża)	1	0	1,0	27	8	26,6	↑
A48.1	Legionelloza choroba legionistów	0	0	0,0	1	1	0,9	↑
A50-53	Kiła	2	2	1,9	2	0	1,9	bz
A69.2	Borelioza z Lyme	42	3	40,2	97	5	95,4	↑
Z20.3/Z24.2; Z28	Styczność i narażenie na wścieklicę/ potrzeba szczepień	18	0	17,2	21	0	20,7	↑

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2022			2023			Trend
		liczba	hosp.	zapid.	liczba	hosp.	zapid.	
A87.0, A87.1-9; B02.1	Wirusowe zapalenie opon mózgowych	0	0	0,0	2	2	1,9	↑
B01	Ospa wietrzna	524	4	502,1	308	1	303,0	↓
B15; B16; B18.0-1; B17.1; B18.2; B17.0, 208; B18,8-9; B19	Wirusowe zapalenia wątroby	1	1	1,0	2	0	1,9	↑
Z21	Nowo wykryte zakażenia HIV	1	0	1,0	1	0	1,0	bz
B26	Świnka	1	1	1,0	5	0	4,9	↑
B50-B54	Malaria	0	0	0,0	1	1	0,9	↑
B96.3/G04.2; G00.0, A41.3	Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna	0	0	0,0	5	5	4,9	↑
G01; G04.2; G05.0; G00.2-8; G00.9	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	1	1	1,0	1	1	0,9	bz
G03	Zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone	1	1	1,0	0	0	0,0	↓
J10-J11	Grypa i podejrzenie grypy	91	25	87,2	137	19	134,8	↑
U07.1	Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	3732	324	3576,2	986	54	970,1	↓

Tabela 1: Porównanie ogólnej liczby zachorowań, zapadalności oraz hospitalizacji wybranych jednostek chorobowych zarejestrowanych w PSSE w Stalowej Woli w roku 2023 i 2022.

Choroby szerzące się drogą pokarmową

Salmonelozy – zatrucia pokarmowe

W 2023 roku odnotowano wzrost zapadalności na zakażenia i zatrucia pokarmowe (z 10,5 do 33,4). Zarejestrowano łącznie 34 przypadki zakażeń przewodu pokarmowego wywołane pałeczkami *Salmonella*. Większość chorych, u których potwierdzono zakażenie wymagała hospitalizacji (70,5%). Podobnie jak w latach poprzednich dominującym typem serologicznym była *Salmonella* Enteritidis. Najwięcej zachorowań zarejestrowano w II i III kwartale roku, najczęściej chorowały dzieci w przedziale wiekowym 0-4 lat, łącznie w tej grupie odnotowano 16 zachorowań. Zakażeniom układu pokarmowego sprzyja nieodpowiednia obróbka termiczna żywności (niewłaściwa temperatura, zbyt krótki czas obróbki), brak dbałości o higienę przygotowywania potraw, niewłaściwe warunki przechowywania żywności, w tym nieprzestrzeganie warunków chłodzenia produktów.

W roku sprawozdawczym wydano 2 decyzje nakazujące zaniechanie wykonywania prac, przy wykonywaniu których istniała możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby. Ponadto zarejestrowano 4 ogniska rodzinne zakażenia *Salmonella* Enteritidis (2-3 osoby chore wśród domowników), łącznie zachorowało 9 osób, a narażonych było 18 członków rodzin. Nie zarejestrowano ognisk epidemiologicznych wywołanych przez bakterie z grupy *Salmonella* w podmiotach ochrony zdrowia oraz w placówkach edukacyjno-wychowawczych. W rejestrze nosicieli zarejestrowano 25 osób. W ramach postępowania przeciwepidemicznego przebadano osoby z najbliższego otoczenia chorych, w 2023 r. pobrano łącznie 248 prób od ozdowieńców, nosicieli i osób z bliskiego kontaktu.

Gmina	I kwartał 2023 r.	II kwartał 2023 r.	III kwartał 2023 r.	IV kwartał 2023 r.
Stalowa Wola (m)	1	4	10	4
Zaklików (m-w)	0	3	0	0
Radomyśl nad Sanem (w)	1	0	1	1
Zaleszany (w)	0	2	3	2
Pysznicza (w)	0	1	0	1
Bojanów (w)	0	0	0	0
Razem	2	10	14	8

Tabela 2: dane dot. liczby zachorowań na Salmonelozę wg gmin w poszczególnych kwartałach 2023 r.

Wiek osoby chorującej	I kwartał 2023 r.	II kwartał 2023 r.	III kwartał 2023 r.	IV kwartał 2023 r.
0-4 lat	1	5	5	5
5-9 lat	0	1	3	1
10-19 lat	0	1	4	0
20-29 lat	0	0	1	1
30-39 lat	0	0	0	1
40-49 lat	0	0	0	0
50 lat i powyżej	1	3	1	0

Tabela 3: dane dot. liczby zachorowań na Salmonelozę w podziale na grupy wiekowe w poszczególnych kwartałach 2023 r.

Wirusowe zakażenia jelitowe

W roku sprawozdawczym wzrosła liczba zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy; w 2022 r. z 2 zarejestrowanych przypadków do 8 zakażeń w 2023 r., natomiast zmniejszyła się liczba wirusowych zakażeń jelitowych wywołanych przez rotawirusy: z 21 zakażeń w 2022 r. do 9 zakażeń w 2023 r.

W roku sprawozdawczym liczba zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 pozostawała na podobnym poziomie jak w roku 2022, zarejestrowano 10 przypadków zachorowań, zapadalność wynosiła 9,8 (8,6 w roku 2022).

Inne bakteryjne zakażenia jelitowe

W 2023 roku zanotowano spadek zapadalności na bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile* z 60,4 w 2022 r. do 35,4 w 2023 r., zarejestrowano łącznie 36 przypadków, wszyscy chorzy pozostawali w hospitalizacji. Do wystąpienia choroby przyczynia się narażenie na czynniki ryzyka tj. hospitalizacja, antybiotykoterapia, wiek, a także obciążenie chorobami dodatkowymi. Kolonizacja bakterii jest szczególnie częsta w warunkach szpitalnych. Zakażenia wywołane przez *Clostridioides difficile* stają się coraz większym problemem epidemiologicznym ze względu na łatwość transmisji w szpitalach, ciężki przebieg kliniczny uwarunkowany działaniem wytwarzanych przez nie toksyn, a także nawrotowy przebieg choroby i długotrwałe leczenie. W roku sprawozdawczym zarejestrowano 1 ognisko epidemiczne *Clostridium difficile* w Powiatowym Szpitalu Specjalistycznym w Stalowej Woli, gdzie łącznie zakażeniu uległo 9 pacjentów hospitalizowanych w Oddziale Chorób Wewnętrznych. Działania podjęte w ognisku *Clostridium difficile*: Izolacja pacjentów z zakażeniem, stosowanie środków ochrony indywidualnej (dodatkowy fartuch), mycie i dezynfekcja rąk, stosowanie środka myjąco-dezynfekującego o działaniu sporobójczym, zwiększenie częstotliwości mycia i dezynfekcji powierzchni dotykowych

oraz powierzchni sali i sanitariatów.

Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu.

Zespoły biegunkowe u dzieci do lat 2 są ważnym problemem zdrowotnym i epidemiologicznym. W 2023 r. zarejestrowano ogółem 144 przypadki zachorowań, w tym 35 u dzieci do lat 2. Hospitalizacji wymagało 28 chorujących.

Wirusowe zapalenia wątroby

W 2023 r. nie rejestrowano zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby typu A. Wirusowe zapalenie wątroby typu A, to ostra choroba zakaźna do zakażenia której dochodzi głównie przez kontakt bezpośredni z zakażonym człowiekiem (np. przeniesienie wirusa znajdującego się na nieumytych po wyjściu z toalety rękach), spożycie skażonego pożywienia (np. nieumytych owoców) i skażonej wody, kontakt seksualny z osobą zakażoną lub chorą.

W roku 2023, podobnie jak w roku poprzednim, nie zarejestrowano przypadków wirusowego zapalenia wątroby typu B, natomiast zarejestrowano 2 przypadki przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby typu C. Współczynnik zapadalności/wykrywalności WZW C w Powiecie wyniósł 1,9. Brak szczepionki przeciwko HCV powoduje, że szerzeniu się zachorowań na WZW C można zapobiegać wyłącznie w drodze działań nieswoistych, polegających na wdrażaniu i utrzymywaniu wysokich standardów higieniczno-sanitarnych świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedycznym przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek, jak również poprzez działania o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym, mające na celu podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa w zakresie WZW typu C. Aktualnie, dobra sytuacja epidemiologiczna WZW B wynika z powszechności obowiązkowych szczepień dzieci, popularności szczepień zalecanych przed zabiegami operacyjnymi, a także stale poprawiających się warunków świadczenia usług w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

Wybrane choroby wieku dziecięcego

W 2023 r. w porównaniu do roku 2022 odnotowano spadek zachorowań na ospę wietrzną o 41,2%. Zapadalność wyniosła 303,0 do 502,1 w roku 2022 r. Podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej zachorowań – 49,0% zarejestrowano w przedziale wiekowym 0 - 4 lat, 36,4% w przedziale wiekowym 5 - 9 lat. Obserwowany w 2023 r. spadek liczby zachorowań jest związany z okresowością epidemiczną choroby. Wśród chorób wieku dziecięcego sezonowość zakażeń występuje także w zachorowaniach na płonicę, znaną jako szkarlatyna – choroba zakaźna wywoływana przez paciorkowce z grupy A. W 2023 r. zarejestrowano 70 przypadków zachorowań, gdy w 2022 r. tylko 5 przypadków. Zapadalność wynosiła odpowiednio 68,9 w roku sprawozdawczym i 4,8 w 2022 r.

W 2023 r. zarejestrowano 5 zachorowań na nagminne zapalenie przyusznic (świnkę), współczynnik zapadalności wyniósł 4,9, a w 2022 roku zarejestrowano 1 zachorowanie (zapadalność 0,9). Podobnie jak w roku poprzednim nie zarejestrowano zachorowań na krztusiec, odrę i różyczkę. Zapobieganie różyczce jest istotne ze względu na występowanie zespołu różyczki wrodzonej u dzieci urodzonych przez kobiety, które uległy zakażeniu w trakcie trwania ciąży. W ramach realizacji koordynowanego przez Światową Organizację Zdrowia programu eliminacji różyczki niezbędne pozostaje potwierdzanie laboratoryjne przypadków podejrzeń różyczki. Pomimo braku w 2023 r. potwierdzonych zachorowań na krztusiec należy pamiętać, iż najistotniejszymi czynnikami sprzyjającymi szerzeniu się krztuśca w populacji jest występowanie zjawiska naturalnego (fizjologicznego) zanikania odporności na tę chorobę i brak stosowania dawek przypominających szczepienia w starszych grupach wiekowych. W przypadku odrę ryzyko zachorowania występuje u każdej osoby, która nie była zaszczepiona przeciw tej chorobie lub jej wcześniej nie przechorowała. Stosowanie szczepień ochronnych ma zasadnicze znaczenie w zapobieganiu zachorowaniom na odrę, ze względu na wysoką zaraźliwość choroby, która szerzy się drogą kropelkową, powietrzno-kropelkową lub przez bezpośredni kontakt z osobą chorą. W 2023 r., podobnie jak w roku poprzednim nie zarejestrowano zgłoszeń dot. wystąpienia ostrego porażenia wiotkiego (OPW) u dzieci w wieku 0 - 14 lat.

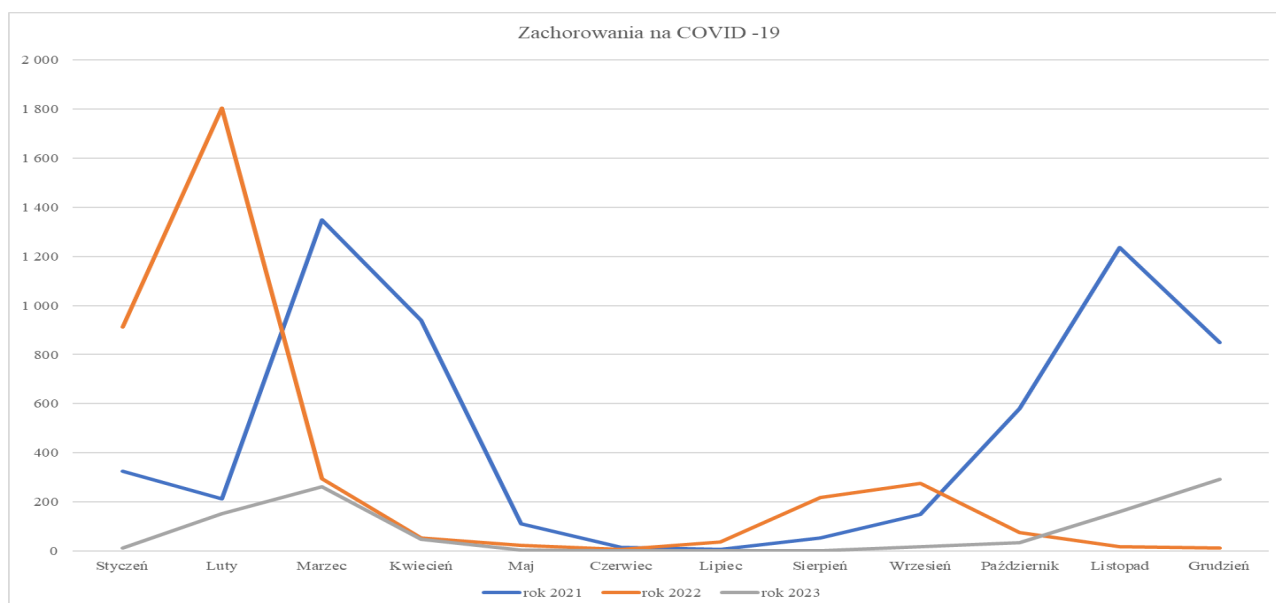
Inne wybrane choroby zakaźne

COVID-19

W roku sprawozdawczym, podobnie jak w roku poprzednim, pomimo zmniejszającej się z roku na rok liczby zakażeń SARS-CoV-2 dominującą jednostką chorobową w prowadzonym nadzorze epidemiologicznym był nadal COVID-19. COVID-19 to choroba zakaźna wywoływana przez wirusa SARS-CoV-2. Podstawową drogą szerzenia się wirusa SARS-CoV-2 jest droga kropelkowa. Aerosol rozpylany przez chorych w czasie kaszlu, wdychany przez osoby zdrowe jest najczęstszą drogą zakażenia. W 2023 roku zarejestrowano 986 potwierdzonych przypadków zakażenia wirusem SARS-CoV-2 (wskaźnik zapadalności wynosił 970,1) z czego 54 osoby wymagały hospitalizacji, 11 osób zmarło. Dla porównania w 2022 roku zarejestrowano 3732 zachorowań, hospitalizacji wymagało 324 osoby, a 66 chorych zmarło z powodu zakażenia SARS-CoV-2. W 2023 r. najwięcej zakażeń SARS CoV-2 odnotowano w miesiącach: grudzień, marzec, listopad i luty.

Miesiąc	rok 2021	rok 2022	rok 2023
Styczeń	326	912	12
Luty	213	1 805	151
Marzec	1 350	296	263
Kwiecień	940	53	47
Maj	112	24	5
Czerwiec	16	6	1
Lipiec	7	38	0
Sierpień	52	219	2
Wrzesień	149	276	18
Październik	581	74	33
Listopad	1 236	17	161
Grudzień	850	12	293
SUMA	5 832	3 732	986

Tabela 4: dane dot. zachorowań na COVID-19 w latach 2021-2023

Wykres 1: Przebieg zachorowań na COVID-19 w latach 2021,2022, 2023

W 2023 r. zarejestrowano 1 ognisko zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2 w Oddziale Neurologicznym z Pododdziałem Rehabilitacji Neurologicznej w Powiatowym Szpitalu Specjalistycznym w Stalowej Woli, gdzie zakażeniu uległo 3 pacjentów.

Ponadto w grudniu 2023 r. zarejestrowano 1 ognisko zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2 w Domu Pomocy Społecznej im. Józefa Gawła w Stalowej Woli. W placówce łącznie potwierdzono zakażenie u 7 pensjonariuszy. W ramach działań przeciwepidemicznych wdrożono procedury mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażenia.

Największe znaczenie w zapobieganiu szerzenia się zakażeń miały wprowadzone w ramach Narodowego Programu Szczepień od 2021 szczepienia ochronne przeciw COVID-19. Od 6 grudnia 2023 r. każda osoba, która skończyła 12 lat, może otrzymać nowy wariant szczepionki przeciw COVID-19. Osoby starsze, z obniżoną odpornością i pracownicy medyczni powinni się zaszczepić kolejną dawką przypominającą. Dla osób 12+ zarejestrowana jest szczepionka Nuvaxovid (firmy Novavax) zmodyfikowana na podwariant koronawirusa XBB.1.5. Można ją przyjąć jako kolejną dawkę w rozpoczętym cyklu szczepień po 180 dniach od poprzedniego szczepienia. Osoby do tej pory niezaszczepione powinny przyjąć dwie kolejne dawki w odstępie 3 tygodni. Dawkę przypominającą powinny przyjąć zwłaszcza osoby, które:

- mają co najmniej 60 lat,
- mają obniżoną odporność lub choroby współistniejące, które zwiększają ryzyko ciężkiego przebiegu COVID-19 (dotyczy osób w wieku co najmniej 12 lat),
- są pracownikami ochrony zdrowia, którzy mają bezpośredni kontakt z pacjentem lub materiałem zakaźnym.

W dniu 1 lipca 2023 r. rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 14 czerwca 2023 r. odwołano w Polsce stan zagrożenia epidemicznego. Stan zagrożenia epidemicznego obowiązywał od maja 2022 r. do 1 lipca 2023 r., a wcześniej w marcu 2020 r. wprowadzony był stan epidemii.

Grypa

W sezonie epidemicznym grypy w 2023 r. na terenie powiatu odnotowano 137 zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę, tj. o 46 przypadków więcej niż w roku poprzednim. Zachorowania te zakwalifikowano na podstawie objawów klinicznych oraz badań laboratoryjnych w kierunku grypy. Na terenie powiatu, podobnie jak w całym kraju włączono się do realizacji zintegrowanego nadzoru epidemiologicznego nad grypą z uwzględnieniem diagnostyki wirusologicznej Sentinel, w którym uczestniczy 2 podmioty lecznicze tj. NZOZ „MEDYK” Sp. z o.o. w Stalowej Woli (6 przychodni) oraz NZOZ „LEKARZ” Dariusz Chmiel Sp. z o.o. Poradnia lekarza POZ w Zdziechowicach Drugich. W sezonie epidemicznym grypy w 2023 r. lekarze pobrali od pacjentów 15 prób, z których 6 wyników było dodatnich: 4 wirus grypy typu A i 2 wirus grypy typu B. Najbardziej skutecznym sposobem ograniczenia ryzyka zachorowania na grypę są coroczne szczepienia przeciwko tej chorobie. Ogółem w 2023 r. zaszczepiono przeciw grypie 1266 osób, tj. o 85 więcej niż w poprzednim roku (1181 osób zaszczepiono w 2022 r.). W 2023 r. została wprowadzona częściowa refundacja kosztów szczepionki p/grypie dla dorosłych w wieku 18-64 lat.

Liczba zaszczepionych	ogółem	wiek 0- 4	wiek 5 - 14	wiek 15 - 64	wiek powyżej 65
I półrocze 2023 r.	128	3	7	26	92
II półrocze 2023 r.	1138	17	24	301	796

Tabela 5: Szczepienia przeciw grypie wg wieku w rozbiciu na półrocza w 2023 r.

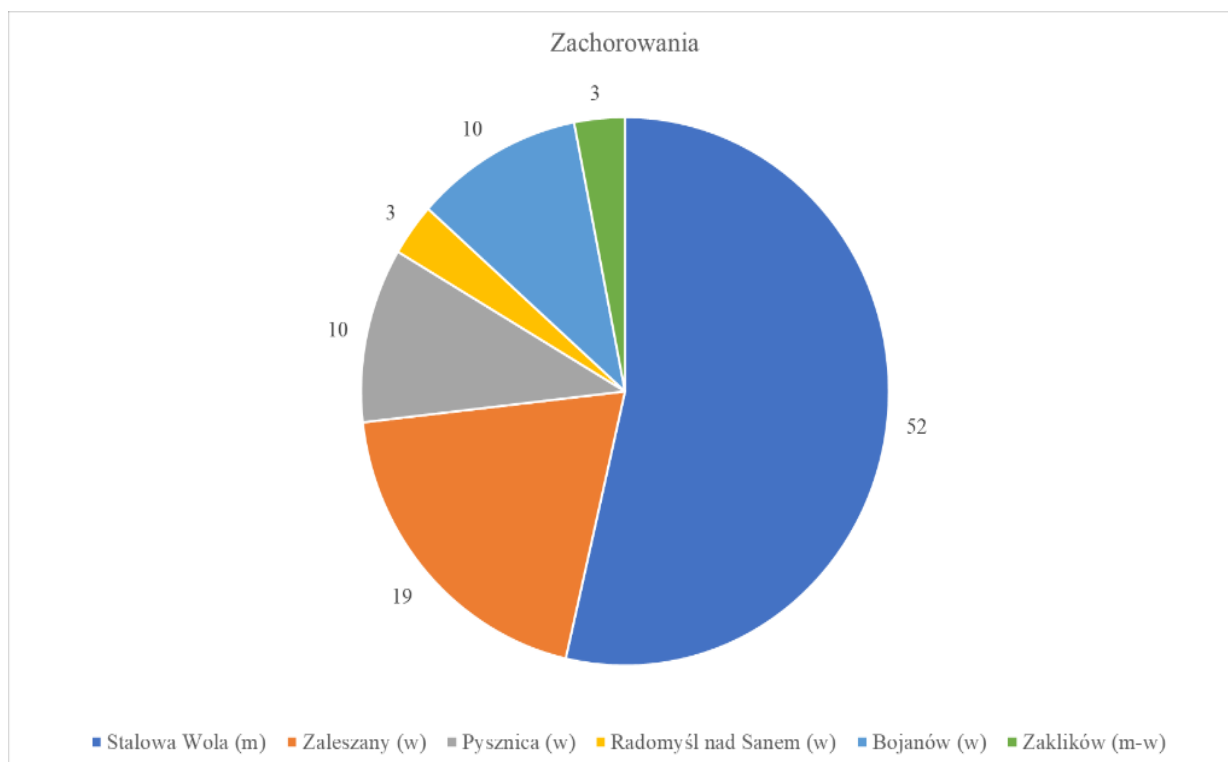
Gruźlica

W roku sprawozdawczym do PSSE w Stalowej Woli zgłoszono 15 przypadków zachorowań na gruźlicę, tj. o 3 więcej niż w 2022 r., w tym 14 nowo rejestrowanych i 1 wznowa, zapadalność wynosiła 14,7. Z ogólnej liczby 15 zachorowań 1 zachorowanie dotyczyło dziecka w wieku 4 lat, które pozostawało w leczeniu specjalistycznym w Instytucie Gruźlicy i Chorób Płuc Oddział

Terenowy w Rabce-Zdroju. Rozkład terytorialny na terenie powiatu: 7 przypadków zachorowań zarejestrowano wśród mieszkańców Stalowej Woli, 3 u mieszkańców gminy Zaleszany, po 2 zachorowania u mieszkańców gmin Bojanów i Zaklików, 1 na terenie Gminy Radomyśl nad Sanem. Na terenie powiatu podobnie jak w roku 2022, nie odnotowano przypadków gruźlicy wśród cudzoziemców, 1 z zarejestrowanych przypadków to gruźlica wielolekooporna. W 2023 r. odnotowano 4 zgony z powodu gruźlicy płuc. Osoby ze styczności z chorymi zostały objęte nadzorem epidemiologicznym – uzyskały informacje o konieczności zgłoszenia się do lekarza POZ. Do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej ww. osób wystosowano pisma z informacją o konieczności objęcia nadzorem lekarskim, wykonaniu badań, a w razie konieczności skierowaniu do poradni specjalistycznej celem wykonania dodatkowych badań i wdrożenia ewentualnej chemioprophylaktyki.

Borelioza

W roku 2023 r. współczynnik zapadalności na boreliozę na terenie powiatu stalowowolskiego był znacznie wyższy w stosunku do roku poprzedniego i wynosił 95,4 (39,3 w 2022 roku). Zarejestrowano łącznie 97 nowych zachorowań. Najwięcej przypadków zachorowań dot. mieszkańców Stalowej Woli (52), gminy Zaleszany (19), gminy Bojanów (10) i gminy Pysznica (10). Na dużą liczbę przypadków boreliozy wpływa rozrost populacji kleszczy, zarówno w lasach jak i w miejskich terenach zielonych oraz wydłużenie okresów ich żerowania. Istotne znaczenie mają także zmiany kulturowe i ekonomiczne, w wyniku których nastąpiła popularyzacja aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz zbieranie owoców runa leśnego w celach zarobkowych. Wzrost rejestracji przypadków boreliozy należy wiązać także z poprawą efektywności diagnostyki oraz rozpoznawania i zgłaszania tej choroby. Wobec braku dostępnej szczepionki przeciwko boreliozie podstawą jej profilaktyki jest stałe upowszechnianie wiedzy nt. choroby oraz edukacja społeczeństwa w zakresie stosowania środków ochronnych (noszenie właściwej odzieży, obuwia, stosowanie repelentów) i właściwego postępowania w przypadku ukłucia przez kleszcza. Wczesne i umiejętne usunięcie kleszcza znacząco zmniejsza ryzyko ewentualnego zakażenia.

Wykres 2: Liczba zachorowań na boreliozę w 2023 r. wg miejsca zamieszkania

Pokąsania przez zwierzęta podejrzane o wściekliznę

W roku sprawozdawczym wzrosła o 26 liczba przypadków pokąsań przez zwierzęta. Spośród 90 pokąsanych, 21 osób zakwalifikowano do szczepień przeciwko wściekliznie. W ramach nadzoru nad osobami narażonymi na zakażenie wirusem wścieklizny pracownicy ds. epidemiologii prowadzili współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Stalowej Woli oraz Poradnią Chorób Zakaźnych w Stalowej Woli, Łąncucie i Mielcu, gdzie realizowane są szczepienia ochronne osób narażonych na zakażenie. Poekspozycyjna profilaktyka wścieklizny stosowana jest u osób mających kontakt ze zwierzęciem chorym lub podejrzanym o zachorowanie na wściekliznę i zależy od rodzaju ekspozycji i stanu zwierzęcia. Kwalifikację do szczepienia przeprowadza lekarz specjalista w poradni chorób zakaźnych.

Gmina	I kwartał 2023 r.		II kwartał 2023 r.		III kwartał 2023 r.		IV kwartał 2023 r.	
	Liczba osób pokąsanych	Osoby zakw. do szczepień	Liczba osób pokąsanych	Osoby zakw. do szczepień	Liczba osób pokąsanych	Osoby zakw. do szczepień	Liczba osób pokąsanych	Osoby zakw. do szczepień
Stalowa Wola	6	1	9	5	10	1	9	1
Bojanów	0	0	2	1	1	0	1	0
Pysznica	0	0	5	3	7	1	2	3
Radomyśl n/Sanem	0	0	4	1	1	0	1	1
Zaklików	1	0	1	0	2	0	2	0
Zaleszany	2	2	1	1	1	0	1	0
Razem	9	3	22	11	22	2	16	5

Tabela 6: dane dot. liczby pokąsań i liczby osób zakwalifikowanych do szczepień poekspozycyjnych p/wściekliznie w 2023 r.

W Polsce wścieklizna występuje najczęściej u dzikich zwierząt oraz zwierząt domowych. Największym zagrożeniem są bezpańskie psy. Ze względu na dobrą profilaktykę wścieklizny, od wielu lat nie odnotowuje się zachorowań u ludzi.

Legionelloza – to choroba bakteryjna wywoływana przez Gram-ujemne bakterie z rodzaju Legionella. W 2023 r. zarejestrowano na terenie powiatu 1 przypadek zachorowania na postać płucną, chory wymagał hospitalizacji. Bakterie z grupy Legionella mogą być obecne w instalacjach wodno-kanalizacyjnych, sitkach prysznicowych, urządzeniach klimatyzacyjnych i nawilżających, zbiornikach magazynujących wodę a także w urządzeniach medycznych. Zwolniony przepływ wody, przerywane wykorzystanie wody, obecność biofilmu, stara instalacja wodna sprzyjają kolonizacji *Legionella pneumophila*.

Listerioza – w roku sprawozdawczym zarejestrowano 2 przypadki zachorowań na listeriozę, współczynnik zapadalności wynosił 1,9. Osoby chore wymagały hospitalizacji. Listerioza wywołana jest przez bakterię *Listeria monocytogenes*. Spożycie niepasteryzowanego mleka, mrożonych warzyw czy surowych ryb może doprowadzić do listeriozy. Choroba dotyka najczęściej osoby starsze, z obniżoną odpornością, kobiety w ciąży i noworodki. Zapobieganie listeriozie sprowadza się do przestrzegania zasad higieny podczas przygotowywania posiłków, a w szczególności: mycia rąk, noży i desek używanych do krojenia po obróbce niegotowanej żywności, unikania spożywania niepasteryzowanego mleka lub przetworów mlecznych, dokładnego mycia surowych warzyw i gotowania surowych produktów przeznaczonych do spożycia.

Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS

W roku 2023 podobnie jak w roku poprzednim zarejestrowano 1 nowo wykryte zakażenie HIV.

Choroby przenoszone drogą płciową

W ramach prowadzonego nadzoru nad chorobami przenoszonymi drogą płciową (kiła, rzeżączka, ziarnica weneryczna oraz inne choroby wywołane przez Chlamydie) w 2023 r. zarejestrowano 2 przypadki zachorowania na kiłę.

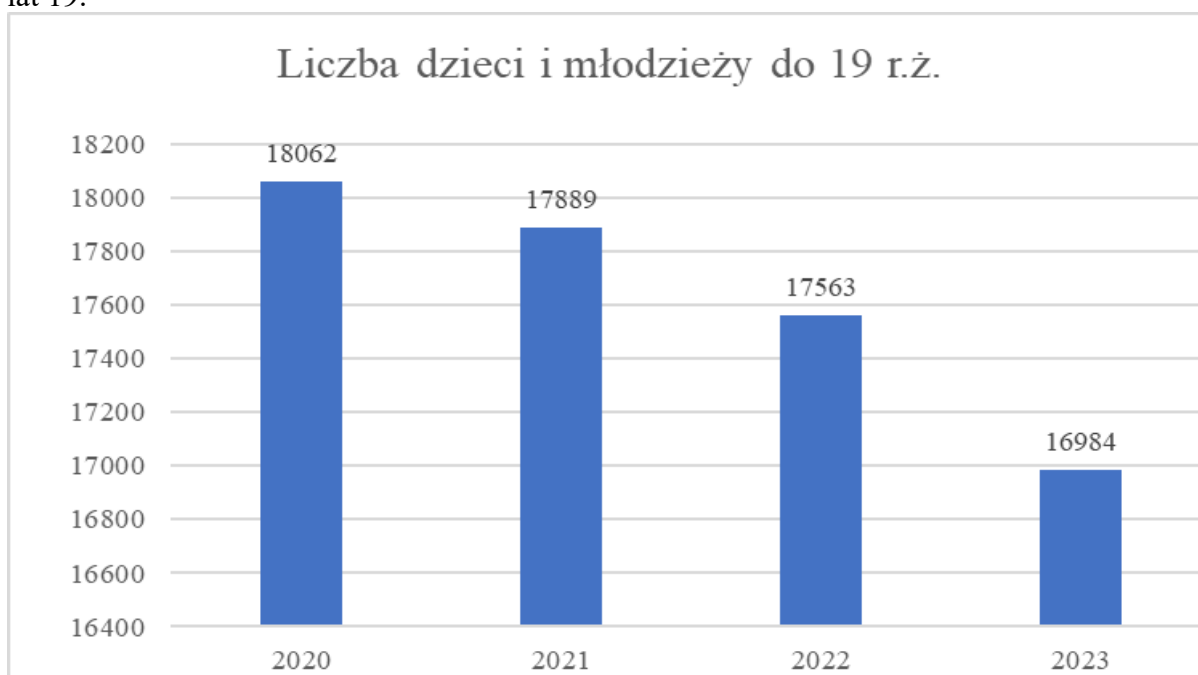
Nowe zagrożenia epidemiologiczne

Zakażenia A(H5N1) u kotów lub innych zwierząt

W I połowie 2023 r. służby weterynaryjne odnotowały zwiększoną liczbę przypadków infekcji kotów domowych. Choroba charakteryzuje się objawami oddechowo-neurologicznymi i wysoką śmiertelnością. Zgodnie z opublikowanym Komunikatem Głównego Lekarza Weterynarii, wyniki badań wskazują jako przyczynę zakażenia zwierząt wirus wysoce zjadliwej grypy ptaków A/H5N1/. Państwowa Inspekcja Sanitarna podjęła prewencyjne działania w zakresie zapobiegania wystąpieniu tej choroby u ludzi m.in. poprzez objęcie nadzorem epidemiologicznym właścicieli/opiekunów kotów, u których potwierdzono zakażenie wirusem ptasiej grypy. Do zakażenia człowieka dochodzi rzadko i wyłącznie w wyniku bezpośredniego i długotrwałego kontaktu z chorym ptactwem. Możliwość zakażenia głównie dotyczy osób zawodowo mających kontakt z drobiem i dzikimi ptakami. W powiecie nie zarejestrowano przypadków zakażenia ludzi wirusem grypy typu A/H5N1/.

2. Nadzór nad szczepieniami ochronnymi

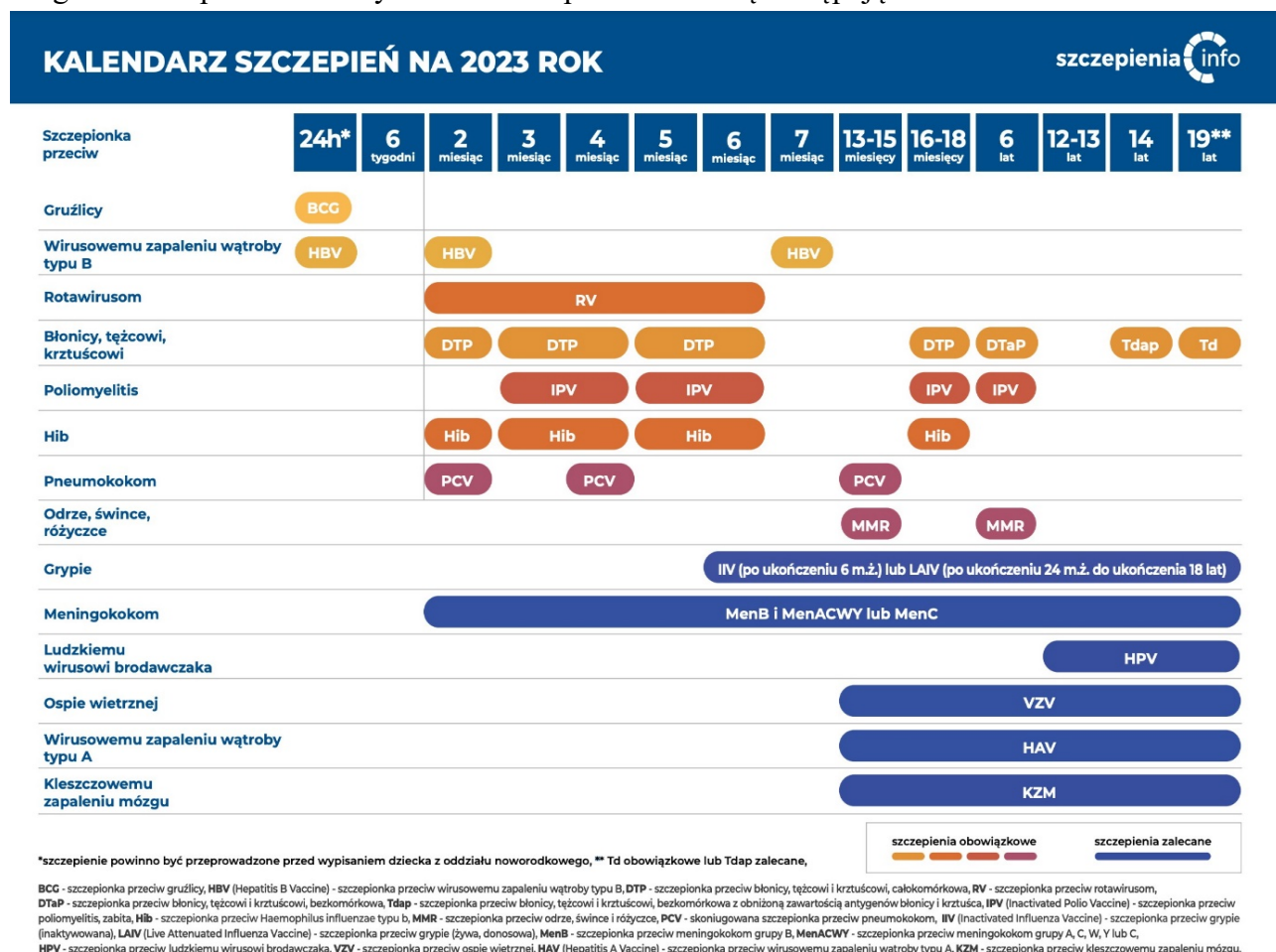
W 2023 roku na terenie Powiatu Stalowowolskiego, w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych, szczepieniom obowiązkowym podlegała populacja 16984 dzieci i młodzieży do lat 19.

Wykres 3: Liczba dzieci i młodzieży do 19 r.ż. objętych Programem Szczepień Ochronnych na terenie Powiatu Stalowowolskiego

Szczepienia obowiązkowe przeprowadzane były w 40-u punktach szczepień. Według danych na 31.12.2023 r. na terenie powiatu było 148 dzieci, u których nie zrealizowano obowiązku szczepień ochronnych zgodnie ze wskazaniem lekarza. Jednocześnie zidentyfikowano 219 opiekunów prawnych, uchylających się od obowiązku szczepień małoletnich. W 2023 roku Program Szczepień Ochronnych był realizowany w oparciu o ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2023 r. poz. 1284 z późn. zm.) i Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 28 października 2022 r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2023.

Program Szczepień Ochronnych na 2023 r. przedstawia się następująco:

Zadanie realizowane ze środków Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, finansowane przez Ministra Zdrowia.

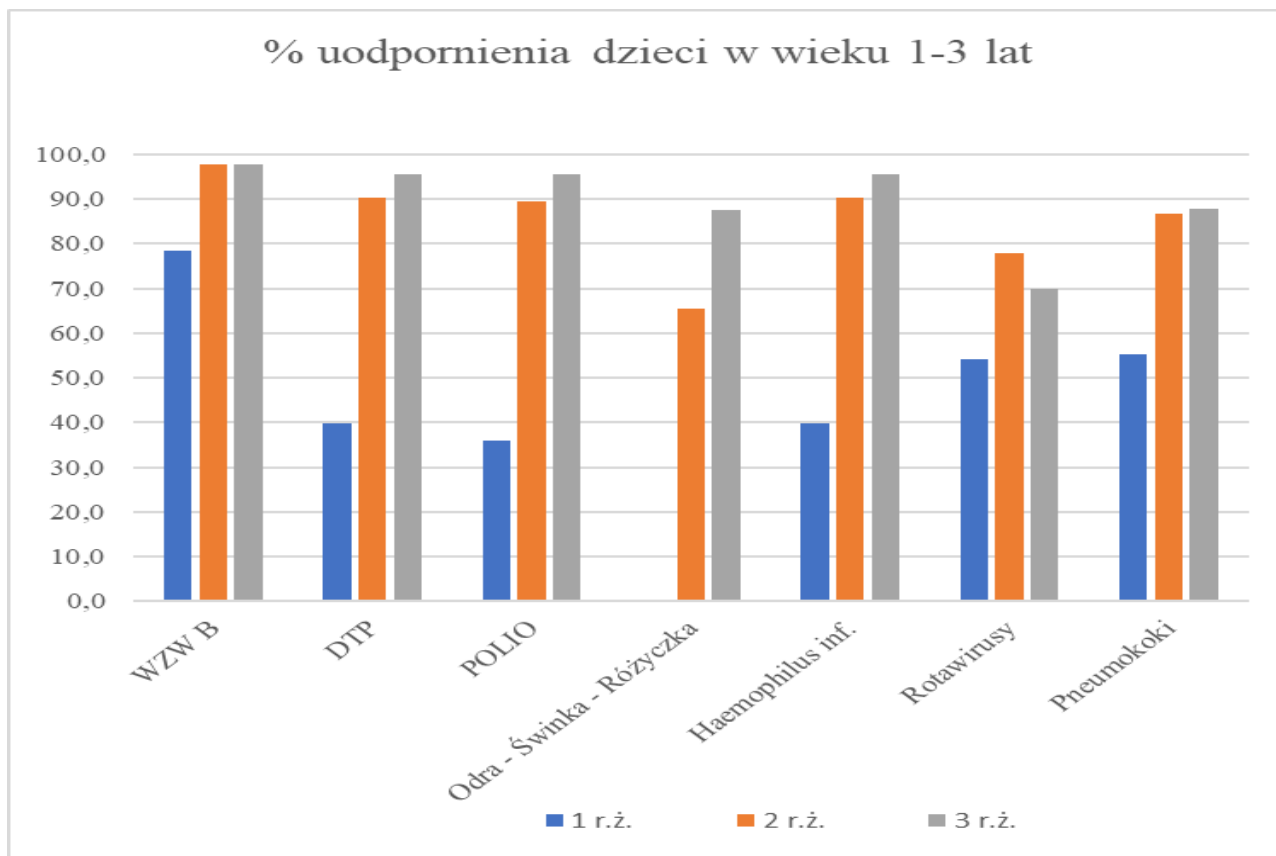
Grafika: Kalendarz Szczepień na 2023 rok

(źródło: <https://szczepienia.pzh.gov.pl/wp-content/uploads/2022/12/Kalendarz-szczepien-2023.pdf>)

Realizację szczepień ochronnych w grupie wiekowej dzieci w 2 roku życia na terenie powiatu stalowowolskiego przedstawiono poniżej:

Rodzaj szczepienia	% wyszczepienia w roku 2022	% wyszczepienia w roku 2023
WZW typu B	95,6	97,8 ↑
Błonica, Tężec, Krztusiec	86,5	90,4 ↑
Poliomyelitis	86,5	89,5 ↑
Haemophilus influenzae	86,5	90,4 ↑
Odra, Świnka, Różyczka	57,8	65,5 ↑
Pneumokoki	84,6	86,8 ↑
Rotawirusy	69,6	77,8 ↑

Tabela 7: Stan uodpornienia dzieci w 2 roku życia na podstawie rocznych sprawozdań MZ-54 ze szczepień ochronnych za rok 2022 i 2023

Wykres 4: Stan uodpornienia dzieci z roczników 2023 – 2021 na podstawie rocznego sprawozdania MZ-54 ze szczepień ochronnych za rok 2023 (szczepienia pierwotne + uzupełniające)

Szczepienie przeciw (choroba)	Rocznik	Rodzaj szczepienia	Wykonawstwo Powiat Stalowowolski w 2023 r.	Rocznik	Wykonawstwo Powiat Stalowowolski w 2022 r.
p/błonica, tężec, krztusiec + p/ poliomyelitis (6r.ż)	2018	Szczepienie I przypominające	41,1% ↑	2017	32,0%
	2017		76,2% ↑	2016	74,2%
p/odra, świnka, różyczka (6 r.ż.)	2018	Szczepienie przypominające	38,9% ↑	2017	30,5%
	2017		61,4% ↓	2016	68,7%
p/błonica, tężec, krztusiec (14 rok życia)	2010	Szczepienie II przypominające	63,0% ↑	2009	56,4%
	2009		86,9% ↓	2008	87,4%
p/błonica, tężec (19 r.ż.)	2005	Szczepienie III przypominające	47,1% ↓	2004	49,9%
	2004		76,8 ↓	2003	77,5%

Tabela 8: Wykonawstwo % szczepień obowiązkowych dzieci od 6 r.ż. w rocznikach podlegających 5szczepieniu zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych wg MZ-54 za rok 2023 i 2022

Nieustanne starania na rzecz poprawy wykonawstwa szczepień ochronnych tj. intensywne działania edukacyjne prowadzone przez personel podmiotów wykonujących działalność leczniczą oraz pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej daje efekty w postaci stopniowej poprawy wykonawstwa szczepień zwłaszcza w młodszych rocznikach dzieci.

W 2023 r. świadczeniodawcy zaszczepili poza obowiązkowym kalendarzem szczepień:

- 1266 osób przeciw grypie,
- 338 osób przeciw WZW typu B,
- 119 osób przeciw ospie wietrznej
- 45 osób przeciw kleszczowemu zapaleniu mózgu,
- 77 osób przeciw meningokokom (*Neisseria meningitidis*).

Szczepienia przeciw HPV

Powszechny program szczepień przeciw HPV wprowadzony od 01.06.2023 r. realizuje założenia i cele Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030. Uzupełnia bezpłatny program szczepień ochronnych dla dzieci i młodzieży o szczepienie, które chroni przed chorobami wywołanymi przez HPV. HPV (Human Papilloma Virus) to nazwa ludzkiego wirusa brodawczaka. HPV odpowiada za zachorowania na raka szyjki macicy, a także inne choroby nowotworowe. Przed zakażeniem HPV może uchronić szczepionka. Szczepienie jest najskuteczniejsze, jeśli nastąpi przed potencjalnym narażeniem na zakażenie HPV, do którego dochodzi głównie drogą kontaktów seksualnych. Dlatego powszechne programy szczepień przeciw HPV najczęściej wskazują na dziewczynki i chłopców w wieku 12-13 lat. W Polsce w powszechnym programie szczepień przeciw HPV bezpłatnie dostępne są 2 szczepionki: 2-walentna szczepionka Cervarix i 9-walentna szczepionka Gardasil 9. W 2023 roku ze szczepień mogły skorzystać dzieci urodzone w rocznikach 2010 i 2011, łącznie na terenie Powiatu Stalowowolskiego zaszczepiono I dawką szczepienia 348 dziewcząt i chłopców.

Niepożądane odczyny poszczepienne (NOP)

PPIS w Stalowej Woli, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa rejestruje niepożądane odczyny poszczepienne (NOP) zgłaszane przez świadczeniodawców wykonujących szczepienia ochronne. W 2023 r. zarejestrowano 2 łagodne niepożądane odczyny poszczepienne: pierwszy u dziecka w 2 roku życia po szczepieniach przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i WZW typu B oraz drugi u dziecka w 1 roku życia po szczepieniu przeciw gruźlicy.

3. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Stalowej Woli w 2023 r., podobnie jak w latach poprzednich, realizowała zadania z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne. Sprawowanie nadzoru sanitarnego nad podmiotami leczniczymi stacjonarnymi i ambulatoryjnymi obejmowało kontrolę funkcjonalności, stanu technicznego obiektów, utrzymania czystości powierzchni i pomieszczeń, postępowania z bielizną i odpadami medycznymi. Z uwagi na bezpieczeństwo pacjentów i personelu istotną była ocena i egzekwowanie prawidłowości prowadzenia procesów dezynfekcji i sterylizacji w nadzorowanych obiektach. Nadzorem objęto również sposób prowadzenia kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.

Ocenę stanu sanitarnego opracowano na podstawie wyników kontroli w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, przeprowadzonych przez pracowników Sekcji Epidemiologii. W 2023 roku na terenie powiatu stalowowolskiego nadzorowano 207 obiektów, w których prowadzona była działalność lecznicza, w tym obiekty całodobowe:

- SPZZOZ Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli ul. Staszica 4,
- SANUS Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o. w Stalowej Woli ul. Wojska Polskiego 5,

- Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy SPZOZ w Stalowej Woli ul. Dąbrowskiego 5,
- Oddział Rehabilitacji w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Stalowej Woli ul. Kwiatkowskiego 2,
- Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stalowej Woli ul. Dąbrowskiego 7.

W 2023 r. przeprowadzono kontrole w dwóch szpitalach pozostających pod nadzorem PPIS w Stalowej Woli oraz w pozostałych podmiotach realizujących całodobowe świadczenia zdrowotne.

Ponadto, na terenie powiatu stalowowolskiego w 2023 roku nadzorem epidemiologicznym objęto 202 placówek leczenia otwartego, z czego 20 to przychodnie POZ i ośrodki zdrowia na terenie poszczególnych gmin powiatu. Pozostałe to: zakłady rehabilitacji, laboratoria i punkty pobrania materiału do badań diagnostycznych, praktyki lekarzy specjalistów, gabinety stomatologiczne, punkty szczepień w szkołach oraz indywidualne praktyki pielęgniarek.

Podczas prowadzonych kontroli stwierdzono, że warunki techniczne w poszczególnych obiektach i pracowniach pozwalają na realizację świadczonych usług, w obiektach udzielających świadczeń zdrowotnych środki dezynfekcyjne były dobierane właściwie, stosowane i przechowywane wg zaleceń producenta. Personel był właściwie zaopatrzony w stosowne środki ochrony osobistej. Placówki medyczne posiadały opracowane procedury przygotowania środków dezynfekcyjnych. Zaopatrzenie placówek w narzędzia jednorazowego użytku, środki czystości, środki do dezynfekcji, materiały opatrunkowe i bieliznę oceniono jako wystarczające. Sposób postępowania z odpadami medycznymi i komunalnymi oceniono jako zgodny z obowiązującymi procedurami i przepisami prawa w tym zakresie.

W ramach prowadzonego bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano 167 obiektów (80,7 %), przeprowadzając łącznie 222 kontrole sanitarne. Wydano 1 decyzję merytoryczną nakazującą usunięcie nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego w SPZZOZ Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli.

Ogniska epidemiczne w szpitalach

W 2023 r. potwierdzono 3 ogniska epidemiczne w Powiatowym Szpitalu Specjalistycznym w Stalowej Woli, w oddziałach:

- Oddział Chorób Wewnętrznych – ognisko zakażenia *Clostridium difficile* – liczba zakażonych 9,
- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii – ognisko zakażenia *Klebsiella pneumoniae* ESBL – liczba zakażonych 6,
- Oddział Neurologiczny z Pododdziałem Rehabilitacji Neurologicznej – ognisko zakażenia SARS-CoV-2 – liczba zakażonych 3.

Łącznie w ogniskach zakażeniom uległo 18 osób, wszystkie osoby to pacjenci.

W nadzorowanych szpitalach działają Zespoły Kontroli Zakażeń i Komitety ds. Zakażeń, zespoły te prowadzą stały monitoring zakażeń. W szpitalach prowadzona jest ocena ryzyka wystąpienia zakażenia związanego z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.

III. Stan sanitarny środowiska

1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli w 2023 r. objął nadzorem 12 urządzeń do zaopatrywania ludności w wodę do spożycia, z czego 10 spośród nich stanowią wodociągi służące do zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia, tj.:

- 3 wodociągi o produkcji ≤ 100 m³/d:
 - wodociąg dla gminy Zaklików, ujęcie w Radomyślu nad Sanem,
 - wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie w Hucie Komorowskiej,
 - wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie w Stalowej Woli,
- 5 wodociągów o produkcji 101-1000 m³/d:
 - wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Chwałowicach,
 - wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Radomyślu nad Sanem,
 - wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie Ruda,
 - wodociąg dla gminy Zaklików, ujęcie w Karkówce,

- wodociąg dla gminy Zaleszany, ujęcie w Kotowej Woli,
- 2 wodociągi o produkcji 1001-10000 m³/d:
 - wodociąg dla gminy Pysznica, ujęcie w Pysznicy,
 - wodociąg dla miasta Stalowa Wola, ujęcie w Stalowej Woli,
- 2 podmioty zaopatrujące w wodę:
 - wodociąg dla HSW Stalowa Wola,
 - wodociąg dla SPZZOZ Powiatowego Szpitala Specjalistycznego w Stalowej Woli.

Podstawę powyższych wodociągów sieciowych stanowią ujęcia wód podziemnych.

Skontrolowano 8 wodociągów pod względem stanu sanitarnego oraz wszystkie ww. wodociągi w zakresie oceny jakości wody do spożycia przez ludzi. Kontrole stanu sanitarnego urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę nie wykazały nieprawidłowości.

Według danych PPIS w Stalowej Woli pozyskanych od producentów wody, z wody pochodzącej z przedmiotowych wodociągów w 2023 r. korzystało ok. 112 tys. konsumentów. Jednocześnie należy nadmienić, że wodociąg HSW Stalowa Wola, ujęcie w Stalowej Woli, zasila zakłady pracy zlokalizowane na obszarze byłej Huty Stalowa Wola (11 tys. osób), a wodociąg dla SPZZOZ Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli zaopatruje w wodę personel i pacjentów tego szpitala (ok. 382 osób).

W celu określenia czy spożywana woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzi, pobrano do badań laboratoryjnych 56 próbek w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego oraz 118 w ramach kontroli wewnętrznej, z czego 10 próbek zakwestionowano ze względu na przekroczenia ww. parametrów: ogólna liczba mikroorganizmów w temp. 22±2° C po 72 h (2), utlenialności z KMnO₄ (1), mętność (1), stężenia jonów wodoru -pH (1), trichlorometan (1), żelazo (3), mangan (1).

W 2023 r. w wodociągu o produkcji wody ≤ 100 m³/d tj. wodociągu dla gminy Zaklików, opartym na ujęciu w Radomyślu nad Sanem zasilającym w wodę miejscowość Goliszowiec, w próbkach wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez właściciela wodociągu: w czerwcu stwierdzono przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22±2° C po 72 h oraz w listopadzie incydentalne przekroczenie wartości parametru utlenialności z KMnO₄.

Po stwierdzeniu przekroczenia dopuszczalnego zakresu wartości ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22±2° C po 72 h, PPIS w Stalowej Woli, wszczął z urzędu postępowanie w przedmiotowej sprawie i wydał decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi z przedmiotowego wodociągu (woda do spożycia oraz celów higienicznych mogła być używana wyłącznie po przegotowaniu) oraz zobowiązał Gminę Zaklików do podjęcia działań naprawczych, mających na celu przywrócenie należytej jakości wody, w zakresie ww. parametru. Producent wody, w krótkim czasie podjął szybkie działania naprawcze i doprowadził jakość wody do wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294). W związku z powyższym, PPIS w Stalowej Woli wygasił decyzję o warunkowej przydatności wody.

Natomiast, analiza sprawozdania z badań próbki wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej w listopadzie 2023 r. wykazała przekroczenie wartości parametru utlenialności z KMnO₄. Przekroczenie to miało charakter incydentalny, a producent wody w krótkim czasie podjął działania naprawcze oraz przedłożył sprawozdanie z badań próbki wody które potwierdziło, że jakość wody w zakresie kwestionowanego parametru, odpowiadała wymogom ww. rozporządzenia.

W 3 wodociągach o produkcji wody 101-1000 m³/d jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi uległa pogorszeniu.

Wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Chwałowicach – przeprowadzone analizy sprawozdań z badań próbek wody pobranych w 2023 r. w ramach prowadzonego przez PPIS w Stalowej Woli nadzoru sanitarnego nad jakością wody do spożycia oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez właściciela wodociągu, wykazały, że jakość wody, pod względem mikrobiologicznym, chemicznym, organoleptycznym i fizykochemicznym w badanym zakresie oraz pod względem radiologicznym w zakresie kontrolnego monitoringu substancji promieniotwórczych, odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz.

2294), za wyjątkiem próbki wody pobranej w sierpniu, w której stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego zakresu wartości żelaza. Gmina Radomyśl nad Sanem wraz z kwestionowanym wynikiem badań wody przedłożyła sprawozdanie z dodatkowego badania próbki wody, które wykazało, iż jakość wody pod względem fizykochemicznym w badanym zakresie odpowiadała wymogom określonym w ww. rozporządzeniu.

W 2023 r. zakończono rozbudowę Stacji Uzdatniania Wody w Chwałowicach, tj.:

- wybudowano nowy budynek technologiczny, w którym zlokalizowano 4 nowe filtry oraz rozdzielnię elektryczną,
- zmieniono układ filtracji na II stopniowy (4 istniejące filtry – I^o, 4 nowe filtry – II°),
- na istniejących filtrach rurociągi PVC zostały zmienione na stalowe (stal nierdzewna), wszystkie przepustnice zostały wymienione na pneumatyczne,
- zamontowano nową sprężarkę o wydajności 320 l/min,
- wybudowano nowy 2-komorowy żelbetowy zbiornik reakcji o objętości 60 m³,
- wybudowano nowy żelbetowy zbiornik na wodę uzdatnioną o pojemności 350 m³,
- wykonane zostały niezbędne rurociągi między obiektami oraz instalacje elektryczne i pneumatyczne.

Kolejnym wodociągiem w którym jakość wody w 2023 r. nie spełniał obowiązujących norm był wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie wody w Radomyślu nad Sanem – przeprowadzone analizy sprawozdań z badań próbek wody pobranych w 2023 r. wykazały, że jakość wody, odpowiadała wymaganiom określonym w obowiązującym rozporządzeniu, za wyjątkiem 3 próbek wody pobranych w czerwcu, sierpniu oraz wrześniu.

Przeprowadzona analiza sprawozdania z badań próbki wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej w czerwcu wykazała, iż jakość wody pod względem mikrobiologicznym nie odpowiadała wymogom z uwagi na ponadnormatywny wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22±2° C po 72 h, a w próbce wody pobranej w sierpniu stwierdzono przekroczenia parametrów żelaza i manganu. Gmina Radomyśl nad Sanem wraz z kwestionowanymi sprawozdaniami z badań wody przedłożyła sprawozdania z dodatkowych badań próbek wody, które wykazały, iż jakość wody pod względem mikrobiologicznym w badanym zakresie oraz żelaza i manganu odpowiadała wymogom obowiązującym w ww. rozporządzeniu.

Natomiast, po stwierdzeniu przekroczenia dopuszczalnego zakresu wartości trichlorometanu, w próbce wody pobranej w ramach nadzoru sanitarnego we wrześniu, PPIS w Stalowej Woli wszczął z urzędu postępowanie w przedmiotowej sprawie oraz zobowiązał Gminę Radomyśl nad Sanem do podjęcia działań naprawczych, mających na celu przywrócenie należytej jakości wody, w zakresie ww. parametru. Producent wody podjął szybkie działania naprawcze i doprowadził jakość wody do obowiązujących wymagań, co potwierdziło sprawozdanie z badań próbki wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej. W związku z powyższym, PPIS w Stalowej Woli decyzją umorzył postępowanie prowadzone wobec Gminy Radomyśl nad Sanem w tej sprawie.

W 2023 r. przeprowadzono rozbudowę Stacji Uzdatniania Wody w Radomyślu nad Sanem, tj.:

- zwiększono ilość filtrów o 2 nowe filtry I^o i 2 nowe filtry II°,
- zamontowano nową dmuchawę powietrza,
- dobudowano aerator (mieszacz dynamiczny) o objętości 1120 l,
- zamontowano nową sprężarkę o wydajności 320 l/min,
- zamontowano nowe pompki membranowe dozujące wodorotlenek sodu i nadmanganian potasu do nowo wybudowanego zbiornika reakcji,
- wybudowano nowy 2-komorowy żelbetowy zbiornik reakcji o objętości 300 m³,
- wybudowano 3 nowe stalowe zbiorniki na wodę uzdatnioną o pojemności 50 m³ każdy,
- wykonane zostały niezbędne rurociągi między obiektami oraz instalacje elektryczne i pneumatyczne.

W 1 próbce wody pobranej w sierpniu w ramach kontroli wewnętrznej z wodociągu dla gminy Zaleszany, ujęcie w Kotowej Woli stwierdzono przekroczenie zalecanej wartości parametru mętności. Przekroczenie to miało charakter incydentalny, a producent wody w krótkim czasie

podjął działania naprawcze i doprowadził jakość wody do obowiązujących wymagań, co potwierdziło sprawozdanie z badań próbki wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej.

Wodociągiem o produkcji wody 1000-10000 m³/d, w którym jakość wody w 2023 r. nie spełniała obowiązujących norm w zakresie parametru był wodociąg dla gminy Pysznica, ujęcie w Pysznicy. W próbce wody pobranej z tego wodociągu w listopadzie 2023 r. w ramach kontroli wewnętrznej, stwierdzono zbyt niską wartość parametru stężenia jonów wodoru (pH). Przekroczenie to miało charakter incydentalny, co potwierdziły sprawozdania z badań próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej.

Inne podmioty zaopatrujące w wodę

Wodociąg dla HSW Stalowa Wola – przeprowadzone analizy sprawozdań z badań próbek wody, pobranych w 2023 r. w ramach prowadzonego przez PPIS w Stalowej Woli nadzoru sanitarnego nad jakością wody do spożycia oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez HSW – Wodociągi Sp. z o.o., ul. Kwiatkowskiego 1, 37 - 450 Stalowa Wola, wykazały iż jakość wody pod względem mikrobiologicznym, chemicznym, organoleptycznym i fizykochemicznym w badanym zakresie, odpowiadała wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294).

Wodociąg dla Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Powiatowego Szpitala Specjalistycznego w Stalowej Woli, zasila w wodę ww. szpital. Z informacji uzyskanych od właściciela wodociągu woda w przedmiotowym wodociągu mieszana jest w proporcjach 50/50, tj, 50% wody pochodzi z wodociągu dla miasta Stalowa Wola, ujęcie w Stalowej Woli, a 50% z indywidualnego ujęcia wody zlokalizowanego na terenie szpitala.

W próbce wody pobranej z tego wodociągu w kwietniu 2023 r. w ramach kontroli wewnętrznej, stwierdzono incydentalne przekroczenie dopuszczalnego zakresu wartości żelaza. Zarządzający wodociągiem przedłożył sprawozdanie z dodatkowego badania próbki wody, które wykazało, iż jakość wody odpowiadała wymogom obowiązującym w ww. rozporządzeniu.

Podobnie jak w latach ubiegłych, PPIS w Stalowej Woli prowadził nadzór nad jakością wody produkowanej przez tzw. „pakowaczkę” MZK Sp. z o.o. w Stalowej Woli. Częstotliwość pobierania próbek wody do badań wynosiła 12 razy w roku. Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne stosowne dla wody konfekcjonowanej. Woda paczkowana jest wykorzystywana zarówno przez mieszkańców Stalowej Woli, jak też ościennych gmin, jedynie w sytuacjach awaryjnych.

Podsumowanie:

Nadzorowane wodociągi sieciowe gminne oraz wodociąg dla miasta Stalowa Wola, zaopatrywały w wodę ok. 101 tys. mieszkańców w powiecie stalowowolskim. Z informacji uzyskanych od właścicieli wodociągów jedyną miejscowością niezwodociągowaną na terenie powiatu stalowowolskiego jest Łązek Chwałowski w gminie Radomyśl nad Sanem, zamieszkiwany przez ok. 97 stałych mieszkańców.

W 2023 r. stan sanitarny ujęć wody pitnej, stacji uzdatniania i zbiorników nie budził zastrzeżeń. Biorąc pod uwagę wszystkie wyniki badań wykonanych w 2023 r. wody przeznaczonej do spożycia, dostarczanej konsumentom przez wodociągi zlokalizowane na terenie powiatu stalowowolskiego oraz mając na względzie, że stwierdzone przekroczenia miały charakter krótkotrwały, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli stwierdza, że w 2023 r. roku mieszkańcy powiatu korzystający z wody dostarczanej z wodociągów sieciowych spożywali wodę dobrej jakości, tzn.: bezpieczną dla zdrowia ludzkiego, wolną od mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz od substancji chemicznych w ilościach zagrażających zdrowiu.

Przyczyną dyskwalifikowania jakości wody w 2023 r. w zakresie parametrów fizykochemicznych były przekroczenia dopuszczalnych norm parametrów takich jak: żelazo, mangan, utlenialności z KMnO₄, stężenia jonów wodoru (pH), mętność wody (parametry te nie mają znaczenia zdrowotnego i nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia ludzi), natomiast przyczyną zanieczyszczenia chemicznego było przekroczenie trichlorometanu, a przyczyną zanieczyszczenia mikrobiologicznego było przekroczenie ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22±2° C po 72 h.

W ramach sprawowanego nadzoru nad jakością wody do spożycia przez ludzi, PPIS w Stalowej Woli wydał w ubiegłym roku 90 decyzji stwierdzające przydatność wody do spożycia przez ludzi oraz decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody.

Zgodnie z § 23 rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, PPIS w Stalowej Woli i w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody wydał 16 okresowych oceny i 7 obszarowych ocen jakości wody. Oceny te zawierały informacje dotyczące spełnienia na nadzorowanym terenie wymagań określonych w załącznikach nr 1 i 4 do rozporządzenia, w okresie dla którego opracowywana była ocena. Oceny jakości wody przekazywane były właściwemu wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta w celu zapoznania się i podjęcia koniecznych działań mających na celu zaopatrzenie konsumentów w wodę właściwej jakości. Ocena obszarowa obejmująca teren powiatu stalowowolskiego, przekazana została do Starosty Stalowowolskiego.

Należy nadmienić, że Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli wydał również 4 opinie o jakości wody, w związku z przedłożonymi sprawozdaniami z badań wody pochodzącej z obiektów nadzorowanych przez Inspekcję Weterynaryjną.

2. Jakość wody w miejscach wykorzystywanych do kąpieli

W roku 2023 PPIS w Stalowej Woli sprawował nadzór sanitarny nad 6 miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpieli:

- „NASZE PIASKI I”, ul. Podlesie 0, 37-403 Pysznicza (02.07.-31.07.2023 r.),
- „RYBAKÓWKA I”, Kłyżów, ul. Błońska 40, 37-403 Pysznicza (02.07.- 31.07.2023 r.),
- „Zalew I” w Zaklikowie, 37-470 Zaklików (30.06.-29.07.2023 r.),
- „NASZE PIASKI II”, ul. Podlesie 0, 37-403 Pysznicza (01.08.-30.08.2023 r.),
- „RYBAKÓWKA II”, Kłyżów, ul. Błońska 40, 37-403 Pysznicza (01.08.-30.08.2023 r.),
- „Zalew II” w Zaklikowie, 37-470 Zaklików (30.07.-28.08.2023 r.).

Jakość wody we wszystkich wymienionych miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli odpowiadała wymaganiom Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. poz. 255). Na podstawie wyników badań próbek wody przedstawionych przez organizatorów miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli, wydano 12 ocen stwierdzających przydatność wody do kąpieli.

3. Jakość wody na pływalniach

PPIS w Stalowej Woli nadzorował w 2023 r. 4 pływalnie kryte: Pływalnię Krytą Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Stalowej Woli ul. Hutnicza 15, Pływalnię Relax AQA Sp. z o.o. w Stalowej Woli ul. Wojska Polskiego 5 (dostępna wyłącznie dla pacjentów SANUS Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o. w Stalowej Woli), Pływalnię Szkolną PSP w Stanach, ul. Szkolna 8, (funkcjonuje od 12.01.2023 r.), Pływalnię Przedszkola Integracyjnego Nr 12 w Stalowej Woli im. Jana Christiana Andersena (pływalnia zgłoszona pod nadzór końcem 2023 r. ale ostatecznie w ubiegłym roku nie została uruchomiona).

W trzech pływalniach kontrolowano zarówno jakość wody w nieckach do kąpieli, wannie do hydromasażu, w systemach cyrkulacji, jakość ciepłej wody w natryskach, jak i stan sanitarny obiektów. W skontrolowanych obiektach w trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień stanu sanitarnego.

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego nad Pływalnią Krytą MOSiR w Stalowej Woli przedstawiciele PPIS w Stalowej Woli końcem maja pobrali do badań 12 próbek wody.

Wyniki badań 8 próbek wody pobranych z 3 niecek basenowych i wanny do hydromasażu oraz z 3 systemów cyrkulacji niecek basenowych i wanny do hydromasażu w ramach nadzoru sanitarnego wykazały, iż jakość wody pod względem mikrobiologicznym nie odpowiadała wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1230), z uwagi na obecność *Pseudomonas aeruginosa*. W związku z powyższym, PPIS w Stalowej Woli wydał decyzję nakazującą wyłączyć z użytkowania nieckę basenu dużego, nieckę basenu średniego, nieckę basenu małego oraz wannę do hydromasażu Pływalni Krytej MOSiR w Stalowej Woli, podjąć niezwłocznie skuteczne działania naprawcze polegające na wyeliminowaniu

mikrobiologicznego zanieczyszczenia wody oraz zobowiązał zarządzającego pływalnią do przeprowadzenia badań laboratoryjnych potwierdzających zgodność parametru mikrobiologicznego – *Pseudomonas aeruginosa* – we wszystkich ww. punktach i przedłożenia ich PPIS w Stalowej Woli. Zarządzający pływalnią podjął działania naprawcze, a przeprowadzone powtórne badania laboratoryjne próbek wody wykazały, że jakość wody na pływalni w zakresie *Pseudomonas aeruginosa* odpowiadała wymogom określonym w ww. rozporządzeniu.

Przeprowadzone analizy sprawozdań z badań próbek wody pobranych z Pływalni Krytej MOSiR w Stalowej Woli w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządzającego pływalnią wykazały, iż jakość wody pod względem fizykochemicznym i mikrobiologicznym w badanym zakresie, odpowiadała wymogom określonym w rozporządzeniu, za wyjątkiem 3 próbek wody, w których stwierdzono incydentalne przekroczenie azotanów (2 próbki) i chloroformu (1 próbka). Niezwłocznie podjęte działania naprawcze przez zarządzającego pływalnią i ponowne badania próbek wody potwierdziły zgodność parametrów z obowiązującymi wymaganiami.

Wyniki badań z próbek wody pobranych z Pływalni „RELAX” w ramach kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez AQA Sp. z o.o. w Stalowej Woli ul. Wojska Polskiego 5 pod względem mikrobiologicznym w badanym zakresie odpowiadały wymogom określonym w w/w rozporządzeniu za wyjątkiem 1 próbki wody pobranej z instalacji wewnętrznej wody ciepłej z natrysków, w której stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii *Legionella* sp., świadczące o średnim skażeniu tej instalacji. W związku z tym, PPIS w Stalowej Woli wydał decyzję nakazującą podjąć natychmiastowe działania naprawcze zmierzające do redukcji liczby bakterii *Legionella* sp. w instalacji wewnętrznej wody ciepłej w natryskach oraz zobowiązał zarządzającego pływalnią do przeprowadzenia badań laboratoryjnych ciepłej wody w natryskach oraz do przedłożenia ich PPIS w Stalowej Woli. Zarządzający pływalnią podjął działania naprawcze i zlecił ponowne badania próbek ciepłej wody użytkowej, które wykazały, iż ciepła woda spełniała wymagania określone w obowiązującym rozporządzeniu. Kolejne wyniki badań z próbek wody pobranych z instalacji wewnętrznej z natrysków (po decyzji) zarządzający pływalnią zobowiązany jest przekazać do PPIS w Stalowej Woli w lipcu 2024 r. (postępowanie administracyjne w toku).

PPIS w Stalowej Woli również sprawuje nadzór nad basenem rehabilitacyjnym (z wodą słoną) znajdującym się na terenie Pływalni „RELAX” w Stalowej Woli. We wszystkich próbkach wody pobranych do badań laboratoryjnych z tego basenu w ramach nadzoru sanitarnego oraz w ramach kontroli wewnętrznej w badanym zakresie nie stwierdzono skażenia mikrobiologicznego.

Również badania próbek wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządzającego Pływalnię Szkolną PSP w Stanach, ul. Szkolna 8 potwierdziły, że woda na pływalni spełniała obowiązujące wymagania, za wyjątkiem 2 próbek wody z niecki basenowej, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego zakresu wartości chloroformu oraz zbyt niską wartość parametru chloru wolnego. Zarządzający pływalnią podjął działania naprawcze, zlecił wykonanie dodatkowych badań laboratoryjnych wody w zakresie przekroczonych parametrów, które potwierdziły właściwą jakość wody, odpowiadającą wymogom obowiązującego rozporządzenia.

Ponadto, pod nadzorem PPIS w Stalowej znajduje się Pływalnia Odkryta MOSiR w Stalowej Woli ul. Hutnicza 15. W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego przedstawiciele PPIS w Stalowej Woli w sierpniu pobrali do badania 4 próbki wody z Pływalni Odkrytej MOSiR w Stalowej Woli. Wyniki badań z próbek wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego wykazały, iż jakość wody pod względem fizykochemicznym i mikrobiologicznym w badanym zakresie, odpowiadała wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1230), za wyjątkiem 2 próbek, w których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego zakresu wartości chloroformu. W związku z powyższym PPIS w Stalowej Woli wszczął z urzędu postępowanie w tej sprawie. Zarządzający pływalnią niezwłocznie przedłożył sprawozdania z badań próbek wody pobranych z w/w punktów, które wykazały, iż wartość chloroformu w wodzie odpowiada wymaganiami określonymi w obowiązującym rozporządzeniu.

Przeprowadzone analizy próbek wody pobranych z Pływalni Odkrytej MOSiR w Stalowej Woli w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządzającego pływalnią wykazały, iż

opowiadała ona wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1230). W sierpniu br. w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego przez PPIS w Stalowej Woli pobrano do badań laboratoryjnych 2 próbki wody, w tym: 1 z niecki basenowej małej i 1 z niecki basenowej średniej, w których nie stwierdzono skażenia mikrobiologicznego.

Zgodnie z przepisami krajowymi PPIS w Stalowej Woli wydał 3 zbiorcze oceny o jakości wody informujące, że woda na pływalniach spełniała wymagania określone w załączniku nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1230). Podstawą wydania ww. zbiorczych ocen była analiza:

- parametrów jakości wody na pływalniach lub basenach ocenionych na podstawie wymagań, o których mowa w § 3 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia,
- wyników badań laboratoryjnych próbek wody wykonanych przez zarządzającego pływalnią/basenem,
- zakresu i częstotliwości wykonywanych badań wody na pływalniach/basenach przez zarządzającego oraz zastosowanych metodyk referencyjnych analiz,
- wyników badań laboratoryjnych próbek wody wykonanych w ramach kontroli urzędowej przez państwowego inspektora sanitarnego.

4. Monitoring bakterii *Legionella* sp. w instalacjach wewnętrznych ciepłej wody

W minionym roku kontynuowano nadzór nad czystością mikrobiologiczną wody ciepłej w instalacjach wewnętrznych budynków pod kątem występowania bakterii *Legionella* sp., gdyż do zakażenia bakteriami *Legionella* sp. dochodzi na skutek wdychania skażonego aerozolu wodno-powietrznego, a czynnikiem sprzyjającym ich rozwojowi i namnażaniu jest temperatura wody w zakresie 20-48°C. Osobami szczególnie narażonymi na zakażenia są chorzy przebywający w szpitalach, zakładach opiekuńczo-leczniczych, mieszkańcy domów pomocy społecznej i innych obiektów zamieszkania zbiorowego.

W ramach nadzoru nad jakością wody ciepłej w instalacji wewnętrznej, przedstawiciele PPIS w Stalowej Woli pobrali do badania: 4 próbki wody z instalacji wody ciepłej SPZOZ w Stalowej Woli, ul. Kwiatkowskiego 2 oraz 4 próbki wody z instalacji wody ciepłej Domu Pomocy Społecznej dla Dorosłych prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Opatrności Bożej w Irenie, Irena 72. W zbadanych próbkach nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego zakresu wartości bakterii *Legionella* sp.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294), podmioty prowadzące działalność leczniczą (lecznictwo zamknięte) wykonały w ramach kontroli wewnętrznej badania wody ciepłej z instalacji wewnętrznej. W dwóch placówkach w zbadanych próbkach stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego zakresu wartości bakterii *Legionella* sp. wskazujące na średnie skażenie instalacji ciepłej wody użytkowej, był to SPZZOZ Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli (w 4 próbkach) oraz SANUS Szpital Specjalistyczny Sp. z o.o. w Stalowej Woli (w 1 próbce). W związku z tym, PPIS w Stalowej Woli wydał decyzje nakazujące podjęcie natychmiastowych działań naprawczych i doprowadzenie jakości wody ciepłej do obowiązujących wymagań. Właściciele/zarządzający obiektami, po przeprowadzonych działaniach naprawczych, przedłożyli sprawozdania z badań próbek wody ciepłej, w których nie stwierdzono bakterii *Legionella* sp.

Również właściciele/zarządcy budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej, tj.: hoteli, domu pomocy społecznej przedłożyli Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Stalowej Woli sprawozdania z badań próbek ciepłej wody użytkowej w zakresie parametru *Legionella* sp. wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej, które wykazały, że woda ta spełnia obowiązujące wymagania.

Ponadto, w związku z wystąpieniem w okresie sierpień-wrzesień 2023 r. ogniska Legionelozy w Rzeszowie i powiecie rzeszowskim, podjęto działania mające na celu podniesienie świadomości osób zarządzających obiektami oraz użytkowników ciepłej i zimnej wody poprzez przekazanie do podmiotów leczniczych plakatu edukacyjnego opracowanego przez WSSE w Rzeszowie „Legionella wszystko co powinieneś wiedzieć” na którym zostały umieszczone informacje czym

jest bakteria Legionella, jakie są możliwe źródła Legionelli, którzy użytkownicy znajdują się grupie ryzyka oraz jak zredukować ryzyko zakażenia oraz przekazano ulotki informacyjne o tej samej treści z prośbą o rozpowszechnianie i udostępnianie ich w widocznych miejscach. Prowadzono też działania informacyjno-edukacyjne w mediach społecznościowych na temat *Legionelli* (na stronie internetowej Stacji oraz profilu Facebook). Przeprowadzono rozmowy telefoniczne z właścicielami/zarządcami obiektów noclegowych oraz zamieszkania zbiorowego, a następnie wystosowano wystąpienia, dot. prowadzenia właściwej eksploatacji i okresowej konserwacji sieci wewnętrznej (przegrzewy, dezynfekcja), spuszczenia wody (płukanie kranów i pryszniców) w łazienkach ogólnodostępnych.

Poza tym, przeprowadzono kampanię informacyjno-edukacyjną w zakresie bezpieczeństwa sanitarnego związanego z wentylacją w szpitalach, kierowanej do podmiotów leczniczych sprawujących całodobową opiekę, ponieważ odpowiednio zaprojektowana, utrzymana oraz drożna wentylacja jest niezbędna do bezpiecznego i komfortowego przebywania ludzi w pomieszczeniach, natomiast nieprawidłowo funkcjonująca wentylacja może być przyczyną negatywnych konsekwencji zdrowotnych.

5. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej i środków transportu

W 2023 roku w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano na terenie powiatu stalowowolskiego 316 obiektów użyteczności publicznej z 583 znajdujących się w ewidencji oraz 24 środki transportu.

Kontrolą objęto:

- Ustępy publiczne i ogólnodostępne – wg ewidencji 15, z czego skontrolowano 7.
- Pływalnie kryte – wg ewidencji 4 obiekty, skontrolowano 3 (wyniki sprawowanego nadzoru opisano w pkt. 3).
- Pływalnie odkryte – wg ewidencji 1, skontrolowano 1.
- Domy pomocy społecznej – wg ewidencji 2 obiekty, skontrolowano 1.
- Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej – wg ewidencji 7 – skontrolowano 4.
- Noclegownie dla bezdomnych - wg ewidencji 1 – skontrolowano 1.
- Hotele – wg ewidencji 3, skontrolowano 2.
- Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie – w ewidencji znajduje się 19 obiektów, skontrolowano 11 obiektów.
- Zakłady fryzjerskie – w ewidencji 119, skontrolowano 94.
- Zakłady kosmetyczne – wg ewidencji 106, z czego skontrolowano 63.
- Zakłady tatuażu w ewidencji 8, skontrolowano 3.
- Zakłady odnowy biologicznej – wg ewidencji 17, z czego skontrolowano 12 zakładów.
- Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu – w ewidencji 18 zakładów, z czego skontrolowano 16.
- Dworce autobusowe oraz przystanki PKS – wg ewidencji 44, skontrolowano 7.
- Tereny rekreacyjne – wg ewidencji 103, z czego skontrolowano 33.
- Domy przedpogrzebowe – wg ewidencji 6, skontrolowano 2.
- Inne obiekty – w ewidencji 22 (obiekty i urządzenia użyteczności publicznej np.: kina, hale sportowe, targowisko, zakłady pralnicze), skontrolowano 12 obiektów.
- Autobusy komunikacji publicznej – w ewidencji 34 autobusy komunikacji miejskiej w Stalowej Woli. Ilość przeprowadzonych kontroli 1, skontrolowano 12 autobusów.
- Samochody do przewozu zwłok i szczątków – w ewidencji 11, skontrolowano 5 samochodów.
- Samochody do przewozu bielizny – w ewidencji 10, skontrolowano 7 samochodów.

W skontrolowanych ww. grupach obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości, za wyjątkiem 9 obiektów z branży beauty (3 zakłady fryzjerskie, 4 gabinety kosmetyczne, 2 obiekty fryzjersko-kosmetyczne). Najczęściej kwestionowano: brak lub przeterminowane środki do dezynfekcji, pakiety z narzędziami były nieopisane datą sterylizacji i nie zawierały wewnątrz wskaźnika do kontroli sterylizacji oraz brak sprawdzenia prawidłowego procesu sterylizacji narzędzi naruszających ciągłość tkanek, nienależyty stan sanitarny narzędzi i przyborów do obsługi klientów (brudne nożyczki, szczotki oraz pojemniki na narzędzia), nieporządek w pomieszczeniach i szafkach. We wszystkich ww. obiektach ze złym stanem sanitarnym zostały nałożone grzywny

w drodze mandatów karnych na łączną kwotę w wysokości 1900 zł. W 6 obiektach w trakcie trwania kontroli stwierdzone nieprawidłowości zostały natychmiast usunięte, a w pozostałych przypadkach przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały wyeliminowanie nieprawidłowości. Jednocześnie nadmienić należy, że prowadzenie bieżącego nadzoru nad obiektami z branży „beauty” utrudniał brak szczegółowych przepisów prawnych, określających wymagania higieniczno-sanitarne, jakim powinny one odpowiadać. Niemniej jednak, ze względu na potencjalne zagrożenia i ryzyko zakażeń, na jakie narażeni byli klienci i pracownicy, bieżący nadzór sanitarny nad przedmiotowymi zakładami był sprawowany w oparciu o przepisy ogólne, tj. ustawę z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Jednocześnie należy zaznaczyć, że z uwagi na zagrożenie przeniesienia zakażeń (m.in. zakażenie wirusami HIV, HBV, HCV, grzybice), szczególną uwagę zwracano na przestrzeganie zasad dezynfekcji i sterylizacji narzędzi stosowanych w zakładach świadczących usługi w zakresie pielęgnacji i upiększania ciała.

6. Inne działania

W 2023 roku, w ramach sprawowanego nadzoru nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli wydał 45 decyzji zezwalających na ekshumację zwłok/szczątków ludzkich, 31 postanowień dot. wyrażenia zgody na sprowadzenie zwłok z zagranicy oraz decyzję zezwalającą na wywóz zwłok/szczątków ludzkich z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

PPIS w Stalowej Woli również pozytywnie zaopiniował 17 procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi w zakładach świadczących usługi w zakresie pielęgnacji i upiększania ciała, w trakcie których może dochodzić do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich.

Prócz tego, tut. Inspektor sprawował nadzór sanitarny nad postępowaniem z odpadami medycznymi w zakładach lecznictwa zamkniętego, zakładach lecznictwa otwartego, domach pomocy społecznej, zakładzie opiekuńczym, zakładach pogrzebowych, zakładach branży beauty. Skontrolowane w 2023 roku podmioty wytwarzające odpady o kodzie 18 01 03 posiadały opracowane i wdrożone procedury postępowania oraz podpisane umowy na odbiór, transport i unieszkodliwianie odpadów z firmami posiadającymi wymagane zezwolenia.

Na terenie skontrolowanych obiektów odpady o kodzie 180103 były gromadzone w opisanych, twardej, czerwonych pojemnikach lub w czerwonych workach. Czas przechowywania odpadów w temperaturze do 18°C nie przekraczał 72 godzin, a czas przechowywania w temperaturze do 10°C nie przekraczał 30 dni. Odpady były przechowywane w przenośnych urządzeniach chłodniczych lub w pomieszczeniach chłodniczych, z zapewnieniem monitoringu temperatury. Transport wewnętrzny odpadów medycznych z miejsca powstawania do miejsca magazynowania lub odbioru odbywał się środkami transportu przeznaczonymi wyłącznie do tego celu oraz w sztywnych pojemnikach transportowych wielokrotnego użycia. Postępowanie z odpadami medycznymi w skontrolowanych obiektach oceniono jako prawidłowe – nie stwierdzono nieprawidłowości, nie nałożono mandatu karnego i nie prowadzono postępowania administracyjno-egzekucyjnego.

Uczestniczono także wspólnie z administratorami budynków zamieszkania zbiorowego w oględzinach mieszkań w związku z interwencjami dot. ich nienależytego stanu sanitarnego.

Ponadto, na polecenie PPWIS przeprowadzono kontrole w zakresie oceny stanu higieniczno-sanitarnego obiektów gdzie na czas nieokreślony przebywali uchodźcy z Ukrainy (dzieci z domów dziecka oraz rodziny z dziećmi).

W 2023 roku PPIS w Stalowej Woli skierował pisma/wystąpienia do:

- władz samorządu terytorialnego – przypominające o konieczności podjęcia stosownych działań, celem zapewnienia i utrzymania na podległym terenie należytego stanu sanitarno-higienicznego,
- władz samorządu terytorialnego – przypominające o obowiązkach gmin wynikających z art. 4 ustawy z dnia 18.08.2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. 2023 r. poz. 714),
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą sprawujących całodobową opiekę w zakresie bezpieczeństwa sanitarnego związanego z wentylacją w szpitalach,

- zarządzających hotelami i obiektami świadczącymi usługi noclegowe o konieczności płukania instalacji wody ciepłej oraz prowadzenia właściwej eksploatacji i okresowej konserwacji sieci wewnętrznej w celu ograniczenia możliwości namnażania się bakterii *Legionella* sp.,
- właścicieli lub zarządców budynków zamieszkania zbiorowego oraz budynków użyteczności publicznej o prowadzenia właściwej eksploatacji i okresowej konserwacji sieci wewnętrznej w celu ograniczenia możliwości namnażania się bakterii *Legionella* sp.

IV. Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia

1. Stanu sanitarny nadzorowanych obiektów

W roku 2023 według prowadzonego rejestru zakładów, pod nadzorem PPIS w Stalowej Woli znajdowały się 972 zakłady zajmujące się produkcją i obrotem żywności oraz materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w tym :

- 100 zakładów produkcji żywności (4 wytwórnie lodów, 7 automatów do lodów, 7 piekarni, 9 ciastkarni, 2 przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe, 1 zakład przemysłu zbożowo-młynarskiego, 1 wytwórnia makaronów, 1 wytwórnia tłuszczów roślinnych, 1 wytwórnia napojów bezalkoholowych, 53 producentów związanych z działalnością rolniczą, 5 producentów żywności w warunkach domowych, 9 innych wytwórni żywności),
- 555 zakładów obrotu żywnością (279 sklepów spożywczych, w tym 19 supermarketów oraz 14 kiosków, 38 aptek, 33 magazyny hurtowe, 70 obiektów ruchomych i tymczasowych, 54 środki transportu i 67 innych obiektów obrotu żywnością),
- 290 zakładów żywienia zbiorowego (170 żywienia otwartego, 114 żywienia zamkniętego i 6 zakładów usług cateringowych),
- 1 wytwórnia materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- 26 obiektów obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (3 hurtownie i 23 sklepy).

W roku ubiegłym skontrolowano 389 obiektów, w których przeprowadzono łącznie 648 kontroli, w tym 119 kontroli interwencyjnych. Ponadto, w 2023r. do tut. Inspektora wpłynęło 48 interwencji, z czego:

- 2 zostały przesłane do wiadomości i wykorzystania służbowego do Inspekcji Weterynaryjnej: jedna dot. zanieczyszczeń biologicznych ryb „Dorsz atlantycki” filet bez skóry, a druga dot. sprzedaży przeterminowanej karmy dla zwierząt oraz niewłaściwych warunków jej przechowywania,
- 1 przesłano do Urzędu Skarbowego w Stalowej Woli dot. sprzedaży karmy dla zwierząt bez wydawania „paragonu” przez sprzedawcę,
- 1 przesłano do PPIS w Nisku zgodnie z właściwością miejscową, dot. zakładu nadzorowanego przez tamtejszego Inspektora,
- 1 została przesłana do Inspekcji Pracy, dot. wykonywania pracy wykraczającej poza zakres obowiązków pracowników.

W związku ze zgłoszonymi interwencjami pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywności przeprowadzili 51 kontroli, które dotyczyły nw. uchybień:

- niewłaściwego stanu sanitarnego zakładów – 12 (6 potwierdzonych),
- sprzedaży żywności przeterminowanej – 7 (4 potwierdzone),
- niewłaściwej jakości środków spożywczych: pasztetu, ryb, napojów, mięsa, wędlin, pieczywa, czekolady, wyrobów garmażeryjnych – 13 (niepotwierdzone),
- nieprzestrzegania higieny przez personel podczas sprzedaży środków spożywczych i ich dostarczania – 9 (1 potwierdzona),
- problemów zdrowotnych po spożyciu żywności przygotowywanej w zakładach głównie małej gastronomii – 8 (w 3 zakładach stwierdzono nieprawidłowości),
- niewłaściwych warunków przechowywania żywności – 3 (1 potwierdzona)
- niewłaściwego stanu sanitarnego otoczenia zakładów – 3 (niepotwierdzone),
- uchybień technicznych – 2 (potwierdzone),
- braku aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych personelu zakładów – 5 (3 potwierdzone),

- obecności szkodników – 3 (niepotwierdzone),
- prowadzenia działalności bez złożenia do PPIS wniosków o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów oraz wniosków o wpis do rejestru zakładów, podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej (dot. sprzedaży na placu targowym warzyw, przetworów owocowych i warzywnych, oleju – 3 (potwierdzone),
- sporządzania dań z dziczyzny niewiadomego pochodzenia – 3 (niepotwierdzone),
- dostaw pizzy prywatnym samochodem (bez zgody PPIS) – 2 (niepotwierdzone),
- niewłaściwej prezentacji suplementów diety oferowanych do sprzedaży na portalu www.allegro.pl – 1 (potwierdzona),
- palenia papierosów przez pracowników w pomieszczeniu kawiarni – 1 (niepotwierdzona),
- sprzedaży dań obiadowych w „lasku” na placu targowym w Stalowej Woli ul. Okulickiego, donoszonych przez osobę prywatną – 1 (nie stwierdzono takiej działalności).

Za stwierdzone podczas kontroli zaniedbania higieniczno-sanitarne, wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych personelu, niestosowanie się do procedur opartych na zasadach systemu HACCP nałożono 43 mandaty karne na kwotę 9 150 zł.

W prowadzonym postępowaniu administracyjnym wydano 453 decyzje administracyjne, w tym 11 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarnego oraz 16 decyzji nakazujących wycofanie z obrotu żywności zgłoszonej w ramach systemu RASFF i żywności przeterminowanej. Pozostałe 423 decyzje to decyzje: opłatowe, decyzje bezwarunkowego i warunkowego zatwierdzenia zakładu, decyzje o wykreśleniu z rejestru zakładów, wygaśnięcia i zmiany terminu wykonania zarządzeń. Dodatkowo PPIS wydał 132 zaświadczenia sanitarne/świadectwa wolnej sprzedaży dla napojów energetycznych przeznaczonych na eksport do państw trzecich.

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy również pobieranie próbek do badań laboratoryjnych. I tak, w 2023r. pobrano do badań laboratoryjnych 230 próbek żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, w tym 13 w związku z wniesionymi interwencjami. Z pobranych do badań próbek, 3 uległy zakwestionowaniu:

- „Jaja z chowu ściółkowego Kurza Paczka”, Klasa A, Klasa wagowa M (10 sztuk jaj zapakowanych w wytłaczankę z etykietą) – wykryto obecność pałeczek z rodzaju *Salmonella* na powierzchni skorupki jaj,
- gruszka odmiana Konferencja – stwierdzono przekroczenie NDP pestycydu *mepikwatu*,
- posiłek obiadowy (ocena żywienia pacjentów w szpitalu) – stwierdzono rozbieżności pomiędzy wartością kaloryczną posiłku deklarowaną przez jego producenta a wartością zbadaną (wartość deklarowana 1334 kcal, natomiast zbadana 804 kcal).

Każdorazowo, o wynikach badań informowano podmioty u których pobrano próbki, a w przypadku próbek kwestionowanych przesyłano dodatkowo informacje do PPWIS oraz do właściwych terenowo PLW, PPIS, WIORiN. Ponadto, kwestionowane jaja i gruszki zostały zgłoszone powiadomieniami informacyjnymi do systemu RASFF.

Poza tym, w 2023 r. przeprowadzono 342 kontrole pozaplanowe, w tym:

- w związku z wniesionymi przez strony wnioskami dot. zatwierdzenia zakładów (84),
- przeprowadzone w ramach powiadomień systemu RASFF (68),
- kontrole graniczne (17),
- w związku z wniesionymi przez strony interwencjami (51),
- kontrole sprawdzające, wynikające z prowadzonego postępowania administracyjnego oraz dotyczących wykonania zaleceń pokontrolnych (22),
- pozostałe – na polecenie PPWIS i GIS oraz kontrole tematyczne dot. oceny wdrożenia systemu HACCP (100).

Kategoria zakładu	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba zakładów skontrolowanych	Liczba mandatów / kwota	Liczba pobranych próbek/ zdyskwalifikowanych
Zakłady produkcyjne	100	39	3 / 500 zł	33
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	170	92	16 / 4300 zł	15
Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego	114	27	-	1/1
Zakłady obrotu żywnością	555	221	24 / 4350 zł	177/2
Zakłady usług cateringowych	6	5	-	1
Wytwórnia materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	1	1	-	2
Miejsca obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	26	4	-	1
RAZEM	972	389	43 / 9150 zł	230/3

Tabela 1: Dane statystyczne dot. realizacji zadań w zakresie nadzoru nad zakładami produkcyjnymi i wprowadzającymi do obrotu żywność oraz materiały i wyroby do kontaktu z żywnością w 2023 r.

2. Nadzór nad zakładami żywienia zbiorowego typu otwartego

W 2023 roku skontrolowano 92 zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego ze 170 objętych nadzorem, co stanowiło 54,1% obiektów nadzorowanych. Przeprowadzono w nich ogółem 167 kontroli sanitarnych, w tym 15 kontroli w związku ze zgłaszanymi interwencjami. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości na osoby winne zaniedbań nałożono 16 mandatów karnych na łączną kwotę 4300 zł. Stwierdzono nw. nieprawidłowości:

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu i przeterminowane artykuły spożywcze (4),
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych (5),
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu (4),
- używanie do produkcji artykułów spożywczych przeterminowanych i niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych (2),
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu oraz artykuły spożywcze „przeterminowane” i brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych (1).

Dodatkowo, każdy ww. mandat obejmował również niestosowanie się personelu do opracowanych instrukcji i procedur opartych na zasadach systemu HACCP.

3. Stan sanitarny środków transportu żywności

Pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywienia PSSE w Stalowej Woli, w ramach nadzoru nad środkami transportu przewożącymi żywność, w 2023 r. skontrolowali:

- 32 samochody, które w świetle przepisów prawnych są częścią zakładów produkcyjnych, w tym 17 transportujących posiłki, 10 przewożących pieczywo i wyroby ciastkarskie, 5 przewożących artykuły spożywcze w opakowaniach jednostkowych producenta,
- 4 samochody należące do jednego przedsiębiorcy, który świadczy usługi w zakresie transportu posiłków z różnych restauracji do klienta finalnego,
- 5 samochodów należących do dwóch przedsiębiorców, którzy świadczą usługi w zakresie transportu artykułów spożywczych w opakowaniach jednostkowych producenta,

Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

4. Nadzór nad obrotem grzybami i przetwórstwem grzybów oraz zatrucia grzybami

Kolejnym z zadań organów PIS jest nadzór nad produkcją i obrotem grzybami dzikorosnącymi. PPIS w Stalowej Woli obejmuje nadzorem jeden zakład produkcyjny zajmujący się skupem i przetwórstwem ww. grzybów, który został skontrolowany w 2023 r. Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Poza tym, PPIS w Stalowej Woli informował społeczeństwo o możliwości bezpłatnej oceny grzybów rosnących w warunkach naturalnych przez uprawnionych klasyfikatorów grzybów w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli, poprzez umieszczenie takiej informacji na stronie internetowej oraz na tablicy ogłoszeń znajdującej się w holu Stacji, a także podczas imprez plenerowych. W 2023 r. przeprowadzono 15 ocen grzybów dzikorosnących, dostarczonych do PSSE przez indywidualnych zbieraczy. Ocenione gatunki to: smardz jadalny, szmaciak gałęzisty, podgrzybek zajączek, czubajka kania, borowik szlachetny, maślacz ziarnisty, podgrzybek brunatny, borowik ceglastopory. Nie wydawano atestów na ww. grzyby świeże. Podczas każdej oceny dodatkowo przekazywano informacje oraz udzielano porad dot. zbioru grzybów i związanych z tym zagrożeń.

W 2023 r. nie odnotowano zatruc pokarmowych po spożyciu grzybów.

5. Nadzór nad żywnością przywożoną z Ukrainy

W styczniu i lutym 2023 r. przedstawiciele PPIS w Stalowej Woli prowadzili trudne postępowanie w sprawie importu z Ukrainy pszenicy deklarowanej przy odprawie celnej jako przeznaczonej na cele techniczne, a która mogła być później wykorzystana na cele spożywcze/paszowe/nasienne. Sprawa została przekazana do tut. Inspektora pismem PPWIS wraz z dokumentacją Izby Administracji Skarbowej w Rzeszowie. Początkowo dot. jednego podmiotu – importera z terenu powiatu stalowowolskiego, na późniejszym etapie postępowania ujawniono drugiego przedsiębiorcę (spokrewnionego z pierwszym). Z uwagi na fakt, że jeden z nich znajdował się pod nadzorem Powiatowego Lekarza Weterynarii w Stalowej Woli, postępowanie wyjaśniające w jego sprawie prowadzono przy udziale przedstawicieli Inspekcji Weterynaryjnej. Sprawę przekazano również do wiadomości i wykorzystania służbowego do Naczelnika Urzędu Skarbowego w Stalowej Woli oraz Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno Spożywczych. W związku z tym, że przedmiotowa pszenica była kilkukrotnie sprzedawana w tym pn. tylko “pszenica” już nie techniczna, do podmiotów spoza terenu województwa podkarpackiego, sprawę przekazywano do rozpatrzenia zgodnie z kompetencjami do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Opatowie oraz do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Opatowie i ostatecznie do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w m. st. Warszawie (pszenica pn. “pszenica techniczna” została sprzedana dwóm podmiotom z terenu Warszawy).

6. Kontrole zakładów w okresie zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży

W roku ubiegłym, w trakcie ferii zimowych (16-29 styczeń 2023 r.) skontrolowano warunki produkcji żywności w dwóch zakładach, gdzie dzieci przebywały na półkoloniach oraz w 2 restauracjach i w 1 zakładzie małej gastronomii. Przeprowadzone kontrole nie wykazały zaniedbań sanitarnych.

Natomiast w ramach wypoczynku letniego (24.06 – 31.08.2023r.), szczególnym nadzorem objęto miejsca żywienia dzieci i młodzieży przebywających na koloniach i półkoloniach oraz zakłady gastronomiczne, automaty do produkcji lodów oraz wytwórnie lodów i ciast. I tak, skontrolowano:

- 9 zakładów małej gastronomii – nałożono 2 mandaty karne na kwotę 800 zł za niewłaściwy stan sanitarny pomieszczeń i urządzeń chłodniczych, niewłaściwy sposób przechowywania odpadów

stałych, nieprawidłowe, niezgodne z zaleceniami producenta warunki przechowywania kebaba (poza urządzeniem chłodniczym), brak orzeczeń lekarskich z badań przeprowadzonych do celów sanitarno-epidemiologicznych, brak dokumentacji systemu HACCP wraz z prowadzonymi w tym zakresie zapisami,

- 14 restauracji – nałożono 1 mandat karny na kwotę 300 zł za niewłaściwy stan sanitarny pomieszczeń zakładu oraz wyposażenia, niezabezpieczone przed zanieczyszczeniami z zewnątrz opakowania i naczynia jednorazowego użytku.
- 4 wytwórnie lodów,
- 1 wytwórnię lodów i ciast,
- 2 zakłady sprzedaży lodów gałkowych,
- 3 stołówki w ośrodkach wypoczynku dzieci i młodzieży.

7. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF)

W 2023 r. PPIS w Stalowej Woli otrzymał 47 powiadomień o produktach niebezpiecznych niespełniających obowiązujących przepisów prawa i mogących stanowić potencjalne zagrożenie dla zdrowia konsumentów, a które trafiły do obiektów na terenie powiatu stalowowolskiego, z czego 5 stanowiły powiadomienia alarmowe, 40 to powiadomienia informacyjne (w tym 31 to powiadomienia informacyjne w celu podjęcia działań i 9 powiadomień informacyjnych w celu zwrócenia uwagi), 1 powiadomienie uzupełniające oraz 1 powiadomienie news. Z całkowitej liczby powiadomień 45 dotyczyło środków spożywczych, a 2 powiadomienia dotyczyły wyrobów do kontaktu z żywnością. Mając na celu ustalenie, czy produkty będące przedmiotem otrzymanych powiadomień w systemie RASFF znajdują się w obrocie na terenie powiatu stalowowolskiego przeprowadzono 68 kontroli.

Powiadomienia rozpatrzone przez PPIS w Stalowej Woli to:

- 2 powiadomienia informacyjne dot. wyrobów do kontaktu z żywnością:
 - szarpak do maszynki do mielenia mięsa, kwestionowany z powodu stwierdzenia znaczących zmian organoleptycznych – w wyniku kontroli nie stwierdzono kwestionowanego produktu na stanie, został wymieniony w maszynie do mielenia mięsa indywidualnemu klientowi,
 - łyżka kuchenna VALDINOX Mistrz Kuchni (kraj pochodzenia Chiny) – kwestionowana z powodu stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pierwszorzędowych amin aromatycznych – nie podjęto działań kontrolnych ze względu na to, że ww. produkt nabyła przez Internet osoba prywatna,
- 45 powiadomień dot. środków spożywczych wyprodukowanych bądź pochodzących z Polski, Rumunii, Francji, Niemiec, Tadżykistanu, USA. W wyniku kontroli w 3 obiektach stwierdzono w obrocie produkty będące przedmiotem powiadomień, które wycofano ze sprzedaży i zabezpieczono postanowieniem o nakazie zabezpieczenia środka spożywczego. Wycofane produkty to:
 - Filet śledziowy w oleju oraz Filet śledziowy po hiszpańsku – 2 sztuki, w których stwierdzono obecność *Listeria monocytogenes*,
 - Suplement diety Alliofil forte – 1 sztuka (produkt napromieniony, bez podania tej informacji na opakowaniu).

Wycofane produkty zostały zwrócone do dostawców. W pozostałych przypadkach, w wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono w sprzedaży oraz w użyciu do produkcji środków spożywczych będących przedmiotem powiadomień (zostały sprzedane bez możliwości identyfikacji nabywców lub zużyte do produkcji lub w ramach działań własnych wycofane z obrotu i zwrócone do dostawców lub przekazane do utylizacji).

Ponadto, w 2023 r. PPIS w Stalowej Woli zgłosił do system RASFF 2 powiadomienia informacyjne w celu podjęcia działań:

- 1 powiadomienie dot. wykrycia obecności *Salmonella spp.* w 25 g, w zbadanej próbce jaj z chowu ściółkowego Kurza Paczka, Klasa A, Klasa wagowa M,
- 1 powiadomienie dot. stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu *mepikwatu* w zbadanej próbce Gruszka odmiana *Konferencja*.

8. Kontrole bloków żywienia w szpitalach

PPIS w Stalowej Woli obejmuje nadzorem 5 zakładów opieki zdrowotnej prowadzących żywienie

pacjentów, w tym 2 prowadzące żywienie we własnym zakresie i 3 prowadzące żywienie w systemie cateringowym. W 2023 r. oceniono jakość żywienia pacjentów w 1 szpitalu prowadzącym żywienie we własnym zakresie oraz w 2 prowadzących żywienie pacjentów w systemie cateringowym. Ocen stanu żywienia pacjentów w szpitalach dokonano na podstawie jadłospisów/posiłków, zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego wg „Arkusza oceny dekadowej jadłospisów”.

I tak, 2 zakłady, do których posiłki w ramach cateringu dostarczane były przez przedsiębiorcę z terenu powiatu stalowowolskiego, uzyskały oceny zadawalające (odpowiednio 28,6 pkt i 28,3 pkt na 34 punkty możliwe do uzyskania), natomiast blok żywienia w SP ZZOZ w Powiatowym Szpitalu Specjalistycznym w Stalowej Woli (produkcja posiłków na miejscu) uzyskał 24,2 pkt i został zakwalifikowany jako „wymagający poprawy”, z uwagi na zbyt małą ilość w dekadzie roślin strączkowych suchych oraz ryb i/lub przetworów rybnych. Dodatkowo w ww. placówce pobrano posiłek (obiad) do badania w kierunku wartości kalorycznej i zawartości składników odżywczych, który uległ zakwestionowaniu, ponieważ stwierdzono rozbieżności pomiędzy wartością kaloryczną posiłku deklarowaną przez jego producenta a wartością przebadaną (wartość deklarowana 1334 kcal, a zbadana 804 kcal).

O powyższym poinformowano Dyrektora placówki wnosząc jednocześnie o podjęcie i wykonanie działań mających na celu zmodyfikowanie aktualnego modelu żywienia pacjentów dla zapewnienia realizacji zasad żywienia rekomendowanych przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy. W odpowiedzi na ww. pismo Dyrektor Szpitala poinformowała, że od 01.11.2023 r. szpital przystąpił do program pilotażowego „Dobry posiłek w szpitalu”, co wiąże się z przeznaczeniem dodatkowych funduszy na poprawę żywienia pacjentów. Dodatkowo, przy ustalaniu jadłospisów wzięto pod uwagę wszystkie uwagi i zalecenia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli.

Ponadto, podczas kontroli bloku żywienia stwierdzono również niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń: odpryski farby i zacieki na ścianach i sufitach w pomieszczeniach magazynowych oraz szatni dla pracowników kuchni, ubytki płytek na podłodze i parapetach okiennych w pomieszczeniu produkcyjnym kuchni i na podłodze w przejściach komunikacyjnych, którymi się odbywa dostawa towarów do magazynów oraz zniszczone, nieszczelne drzwi. Usunięcia tych uchybień technicznych nastąpi w części do 29.02.2024r, a w pozostałym zakresie do 30.06.2025r. – z uwagi na modernizację i przebudowę podjazdu Szpitalnego Oddziału Ratunkowego, pod którym znajdują się pomieszczenia magazynowe i szatnia dla pracowników kuchni.

9. Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz żywności obligatoryjnie wzbogacanej

Nadzór nad suplementami diety PPIS w Stalowej Woli sprawuje poprzez kontrole zakładu produkcyjnego „Q-Bev”, który sporadycznie zajmuje się produkcją suplementów diety w postaci napojów (w 2023 r. dokonano oceny znakowania suplementu diety wyprodukowanego przez ten zakład pn. OSHEE VITAMIN SHOT WITAMINA C 1000%, nr zgłoszenia do GIS 2020/10/09/SD/A31FF8 – nie stwierdzono nieprawidłowości) oraz kontrole miejsc wprowadzania do obrotu ww. środków spożywczych (apteki, sklepy spożywcze, kioski, inne miejsca obrotu żywnością), a także sprzedaży internetowej.

Zakres kontroli obejmował: warunki produkcji, skład, prezentację i reklamę, ocenę znakowania, w tym znajdujących się na opakowaniach oświadczeń zdrowotnych i żywieniowych.

W 2023 r. oceniono znakowanie 10 suplementów diety – nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie oraz pobrano do badań laboratoryjnych 11 próbek suplementów diety, w tym 5 próbek w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, znakowania i organoleptyki oraz 6 próbek w kierunku zawartości witamin i innych składników żywieniowych oraz znakowania. Pobrane próbki nie uległy zakwestionowaniu w zakresie badanych parametrów.

W ramach sprawowanego nadzoru nad wprowadzonymi do obrotu suplementami diety pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywienia podejmowali dodatkowe działania dot.:

- suplementu diety pn. *Alcorythm*, wprowadzanego do obrotu na Stacjach PKN Orlen, ponieważ skład produktu dostępnego w obrocie nie był tożsamy ze składem produktu deklarowanym w sklepie internetowym,

- legalności telefonicznej sprzedaży suplementu diety pn. *Prostavin Plus*,
- reklamy suplementów diety pn. *Parazytek i BorelissPro*, oferowanych w sprzedaży internetowej,
- legalności sprzedaży internetowej suplementów diety *Morning Slim, Diabetins* oraz *Glikotril*, reklamowanych jako preparaty pomocne m.in. w walce z cukrzycą, cholesterolem, czy nadciśnieniem tętniczym,
- legalności sprzedaży oraz treści reklamy produktu pn. *A-cardin*,
- wprowadzania do obrotu suplementów diety zawierających w swoim składzie substancje niedozwolone tj. *johimbina* oraz *ibutamoren*, oferowanych w sprzedaży internetowej,
- wprowadzania do obrotu suplementów diety zawierających w swoim składzie *mononukleotyd nikotynoamidowy (NMN)* – nowa żywność,
- naruszających przepisy prawa żywnościowego reklam suplementów diety na pasożyty, sprzedawanych za pośrednictwem stron internetowych ,
- naruszającej przepisy prawa żywnościowego reklamy suplementu diety pn. *Candyk*, oferowanego w sprzedaży internetowej,
- naruszających przepisy prawa żywnościowego reklam suplementów diety na pasożyty pn.: *Carska – Gorzki kompleks ziołowy, Pasoleq, Kompleks ziołowy na odrobaczanie, Para Farm MAX* oraz *Para Farm MAX Plus 100ml*, sprzedawanych w Internecie,
- legalności sprzedaży oraz naruszającej przepisy prawa reklamy produktu pn. *Purtier Placenta*, oferowanego w sprzedaży internetowej,
- sprzedaży internetowej na terenie województwa podkarpackiego suplementów diety z użyciem słów kluczowych, podawanych najczęściej przy tytułach aukcji takich jak: *detox, libido czy oczyszczanie*,
- naruszających przepisy prawa żywnościowego reklam suplementów diety pn.: *Vernikabon complex, Pasoleq Oczyszczanie, PARA FARM 100 ml, Desparazil* – sprzedawanych w Internecie.

Tylko w jednym przypadku ujawniono sprzedawcę z powiatu stalowowolskiego, który nie figurował w *Rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS*, prowadzonym przez tutejszego Inspektora. W ramach podjętych czynności przeprowadzono wrywkową analizę informacji na temat suplementów diety zamieszczonych na aukcjach prowadzonych przez tego przedsiębiorcę. Oceniono produkty pn. *Suplement diety Pharmovit spirulina tabletki 500 sztuk (Spirulina Blue - Green 500 Tabletek PharmoVit)*; *Libido for Her Desire Labs 90 kaps.* oraz *Juicy Queen Desire Labs 90 kaps.* W trakcie kontroli stwierdzono, że skontrolowane ww. produkty figurują w rejestrze produktów objętych powiadomieniem o pierwszym wprowadzeniu do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadzonym przez GIS. Jak ustalono w postępowaniu wyjaśniającym, podmiot ten zajmował się sprzedażą suplementów diety przez Internet kilka miesięcy – była to sprzedaż bez magazynu tzw. *dropshipping* i w tym okresie nie sprzedał żadnego suplementu diety. Przedsiębiorca zrezygnował z prowadzenia działalności w zakresie internetowej sprzedaży suplementów diety i usunął wszystkie aukcje na portalu www.allegro.pl, co zostało potwierdzone przez przedstawicieli PPIS w Stalowej Woli.

10. Działania profilaktyczno-edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności i żywienia

W ramach działań edukacyjno-informacyjnych we wrześniu 2023 r. roku podczas 2 imprez plenerowych – „*Festiwal lasu*” w Lipie oraz „*Weekend dla Zdrowia*” w Stalowej Woli – prezentowano makietę z grzybami, a pracownicy PSSE udzielali porad w zakresie bezpiecznego grzybobrania. Celem wystawy „*Poznaj grzyby - unikniesz zatrucia*” było upowszechnienie wiedzy na temat grzybów jadalnych, niejadalnych trujących oraz zapoznanie z zasadami bezpiecznego grzybobrania po to, aby zmniejszyć prawdopodobieństwo zatrucia. Prezentowane podczas ww. imprez makiety grzybów cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem.

Dodatkowo, w 2023 r. w mediach społecznościowych PSSE w Stalowej Woli (strona internetowa, Facebook) zamieszczono informacje/filmy dot. grzybów:

- *Zbierasz grzyby, masz wątpliwości czy dany grzyb jest bezpieczny do spożycia;*
- *Wybierasz się na grzyby a nie masz doświadczenia;*

- *Zatrucie grzybami;*
- *Grzybowe pomyłki.*

Ponadto, w Centrum Aktywności Seniora w Stalowej Woli w dniu 27.10.2023 r. odbyło się szkolenie pod hasłem „JEDZ SMACZNIE I ZDROWO W SZKOLE I PRZEDSZKOLU”. Celem ogólnym szkolenia było upowszechnienie zasad prawidłowego żywienia oraz przepisów prawnych w tym zakresie wśród personelu odpowiadającego za realizację żywienia na terenie szkół i przedszkoli. Szkolenie było dedykowane dyrektorom szkół i przedszkoli, pracownikom bloków żywienia jednostek systemu oświaty oraz intendentom.

Natomiast, w grudniu 2023 r. odbyło się szkolenie dla wszystkich pracowników PSSE w Stalowej Woli prowadzone przez pracownika komórki Sekcji HŻiŻ pt. „Co warto wiedzieć o suplementach diety”.

V. Stan sanitarny zakładów pracy

1. Środowisko pracy

Bieżący nadzór sanitarny obejmuje kontrole dot. przestrzegania przepisów określających wymagania z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy, a także oceny ryzyka zawodowego.

W 2023 r. objęto nadzorem sanitarnym 481 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 21999 pracowników. Skontrolowano 124 zakłady pracy, które zatrudniały 10192 osób, przeprowadzono ogółem 176 kontroli sanitarnych m.in. w zakresie nadzoru nad:

- substancji chemicznymi i ich mieszaninami – 46 kontroli,
- prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3 – 10 kontroli,
- produktami biobójczymi – 45 kontroli,
- substancji chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym – 43 kontrole,
- czynnikami biologicznymi – 22 kontrole,
- detergentami – 1 kontrola.

Stwierdzone uchybienia podczas prowadzanego bieżącego nadzoru sanitarnego dotyczyły:

- złego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń
 - brak pomieszczenia do spożywania posiłków dla pracowników,
 - ściany w pomieszczeniu szatni dla pracowników z licznymi odpryskami i zaciekami, brak szaf na odzież dla pracowników,
- czynników rakotwórczych lub mutagennych:
 - brak rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
 - brak rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
 - nieprzekazania Podkarpackiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu oraz właściwemu Okręgowemu Inspektorowi Pracy informacji o substancjach chemicznych o działaniu rakotwórczym,
 - w prowadzonym rejestrze prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym nie uwzględniono prac związanych z narażeniem przez skórę na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych wewnętrznego spalania oraz prac związanych z narażeniem na spaliny emitowane z silników Diesla,
 - nie przeprowadzono okresowych szkoleń pracowników w zakresie: ryzyka dla zdrowia, jakie wynika z oceny narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym

i dodatkowego ryzyka wynikającego z palenia tytoniu oraz środków ostrożności, które powinny być podejmowane w celu ograniczenia tego narażenia, wymagań higienicznych, które powinny być spełnione w celu ograniczenia narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, konieczności używania środków ochrony indywidualnej, w tym odzieży ochronnej, działań zapobiegających wypadkom oraz działań koniecznych do podjęcia przez pracowników podczas działań ratowniczych oraz wypadków,

- nie oznakowano stanowisk pracy, na których prowadzone są procesy technologiczne, w których dochodzi do uwalniania substancji chemicznych, ich mieszanin lub czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- nie poinformowano pracowników o narażeniu na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- braku aktualnych badań i pomiarów środowiska pracy dot. hałasu, pyłu, substancji chemicznych, wibracji,
- przekroczeń wartości dopuszczalnych normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy: hałasu, pyłu, substancji chemicznych.

W związku z ww. uchybieniami wydano 36 decyzji administracyjnych, w tym 1 decyzję unieruchamiającą stanowisko pracy, gdzie pomiary stężenia substancji chemicznej w ciągu zmiany roboczej wykazały 1,52-krotne przekroczenie najwyższego dopuszczalnego stężenia chwilowego (NDSCh). Przedmiotowe decyzje obejmowały 57 nakazów mających na celu poprawę warunków pracy. Przedsiębiorcy wywiązali się z nałożonych obowiązków w całości.

Z analizy narażenia zawodowego wynika, że:

- na 481 zakładów pracy będących pod nadzorem sanitarnym, w 63 zakładach pracy stwierdzono przekroczenia NDS i NDN czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- na 21999 ogółem zatrudnionych osób w nadzorowanych zakładach pracy, 3449 osób eksponowanych było na jeden lub kilka czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy w stężeniach lub natężeniach przekraczających dopuszczalne normy higieniczne.

Narażenie pracowników na szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiska pracy przedstawiało się następująco:

- 3146 pracowników eksponowanych było na ponadnormatywny hałas,
- 164 pracowników narażonych było na drgania/wibracje
- 414 pracowników pracowało w niekorzystnym mikroklimacie gorącym,
- 103 osoby narażone były na promieniowanie optyczne nielaserowe,
- 62 osoby pracowało w ponadnormatywnym zapyleniu,
- 1189 osób narażonych było na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne w środowisku pracy.

2. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy

Ze względu na charakter skutków zdrowotnych występujących w środowisku pracy czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym kontrole przestrzegania przepisów w tym zakresie realizowane są w sposób ciągły. W 2023 r. skontrolowano 36 z 82 zakładów pracy będących pod nadzorem sanitarnym, w których występują czynniki rakotwórcze, przeprowadzono 43 kontrole sanitarne, wydano 6 decyzji administracyjnych. Przedsiębiorcy wywiązali się z nałożonych obowiązków w całości.

Spośród 614 osób pracujących w narażeniu na czynniki rakotwórcze lub mutagenne najwięcej pracowników eksponowanych było:

- 388 osób na krzemionkę krystaliczną – frakcję respirabilną powstająca w trakcie pracy w odlewniach i zakładach komunalnych,
- 43 osoby na pył drewna w branży przemysłu drzewnego,
- 25 osób na formaldehyd w branży spożywczej podczas smażenia,
- 106 osób na spaliny emitowane z silników Diesla oraz na działanie olejów mineralnych użytych wcześniej w silnikach spalinowych.

3. Czynniki biologiczne w środowisku pracy

Szczególnym nadzorem objęte są stanowiska pracy, na których występuje narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy. W 2023 r. skontrolowano warunki pracy w 22 na 116 zakładów pracy objętych nadzorem sanitarnym, w których występują szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne w środowisku pracy. W skontrolowanych zakładach pracy 1198 osób narażonych było na czynniki biologiczne należące do 2 grupy zagrożenia, w tym 872 osoby narażone były na czynniki biologiczne należące do 3 grupy zagrożenia. W stosunku do tych grup zagrożenia istnieją skuteczne metody profilaktyki lub leczenia. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono uchybień.

4. Choroby zawodowe

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy prowadzenie postępowania administracyjnego w sprawie chorób zawodowych, wydawanie decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub decyzji o braku podstaw do jej stwierdzenia.

W 2023 r. działania PPIS w Stalowej Woli w zakresie chorób zawodowych obejmowały:

- wpłynęło 10 zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych:
 - 1 z poz. 3 Pylice płuc/pylica krzemowa u oczyszczacza odlewów, narażenie na pył zawierający krystaliczną krzemionkę (SiO₂),
 - 4 z poz. 15 Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat u nauczycieli,
 - 1 z poz. 18 Choroby skóry u elektromechanika, operatora maszyn narażenie na czynniki alergizujące – smary, rozpuszczalniki, oleje,
 - 1 z poz. 19 Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy u lekarza stomatologa,
 - 2 z poz. 20 Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy u kosmetyczki /stylizacja paznokci/ i pracownika biurowego,
 - 1 z poz. 26 Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa dot. choroby zakaźnej COVID-19 u lekarza medycyny, narażenie na czynnik biologiczny wirus SARS-CoV-2,
- przeprowadzono 39 wizytacji w zakładach pracy w ramach postępowań wyjaśniających,
- sporządzono 15 kart oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej, które przekazano do Wojewódzkich Ośrodków Medycyny Pracy w celu wydania orzeczenia lekarskiego o rozpoznaniu choroby zawodowej albo o braku podstaw do jej rozpoznania,
- wydano 6 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej:
 - 5 decyzji z poz. 26 Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa, w tym: – 3 dot. choroby COVID-19 wywołanej przez czynniki biologiczne wirus SARS-CoV-2 u lekarzy medycyny oraz 2 dot. boreliozy w wyniku narażenia na czynniki biologiczne – krętki *Borrelia burgdorferi* podczas ukąszenia przez kleszcze u rolników,
 - 1 decyzję z poz. 19 Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy u kowala podczas procesu kucia na urządzeniach kuźniczych.

Ponadto, wydano 3 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej, w tych przypadkach podejrzenia zgłoszeń chorób zawodowych stały się bezpodstawne.

5. Nadzór nad obrotem i bezpieczeństwem stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin.

W 2023r. prowadzone były kontrole zgodnie z Ustawą o substancjach chemicznych i ich mieszaninach nad przestrzeganiem przepisów rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE): REACH w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów oraz CLP w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin.

W ramach wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów REACH prowadzony był wspólnotowy projekt REACH-EN-FORCE11 (REF-11), celem którego była ocena, czy podmioty odpowiedzialne za wprowadzanie do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin w Unii Europejskiej zaktualizowały i dostarczały karty charakterystyki dla tych produktów, zgodne z nowymi wymogami rozporządzenia REACH. Przeprowadzone kontrole w ramach ww. projektu nie wykazały nieprawidłowości.

W 2023 r. na terenie powiatu stalowowolskiego działały 203 podmioty stosujące substancje chemiczne i ich mieszaniny oraz 97 podmiotów zajmujących się dystrybucją substancji chemicznych i ich mieszanin. Przeprowadzono 46 kontroli sanitarnych, w tym 7 u dystrybutorów i 39 u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny.

6. Produkty biobójcze

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych, sprawowany jest zgodnie z obowiązującymi krajowymi i europejskimi aktami prawnymi o produktach biobójczych. Państwowa Inspekcja Sanitarna uczestniczyła w ogólnopolskiej akcji kontroli rynku w zakresie produktów biobójczych stosowanych do odstraszania i zwalczania komarów i kleszczy (insektycydy i repelenty). Celem akcji było zwiększenie bezpieczeństwa konsumentów w okresie wiosenno-letnim przed ugryzieniami komarów i kleszczy. W związku z powyższym, w 2023 r. działaniami kontrolnymi objęte były podmioty zajmujące się stosowaniem i wprowadzaniem do obrotu w handlu detalicznym, hurtowym oraz w handlu internetowym produktów biobójczych. Przeprowadzono 32 kontrole u dystrybutorów produktów biobójczych oraz 13 kontroli u stosujących te produkty, nie stwierdzono nieprawidłowości.

7. Nadzór nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3

Prekursory narkotyków to substancje chemiczne, które mogą być wykorzystywane do nielegalnego wytwarzania środków odurzających i substancji psychotropowych. Nadzór nad obrotem prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 sprawowany jest poprzez kontrolę przepisów Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz przepisów rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE). W 2023 roku na terenie powiatu stalowowolskiego działalność gospodarczą prowadziły 2 podmioty wprowadzające do obrotu prekursor narkotykowy kategorii 3 (aceton). Natomiast prekursory narkotyków kategorii 3, tj.: kwas siarkowy, kwas chlorowodorowy, toluen, aceton oraz prekursor narkotykowy kategorii 2 nadmanganian potasu, stosowane były w działalności zawodowej przez 28 podmiotów. W związku z nadzorem nad ww. prekursorami przeprowadzono u stosujących i wprowadzających do obrotu 10 kontroli. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

8. Nadzór nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą

W 2023 r. skontrolowano 2 podmioty objęte bieżącym nadzorem sanitarnym, w których zatrudnionych było 974 osoby. Podczas przeprowadzonych kontroli w jednym ze skontrolowanych zakładów stwierdzono brak szaf na odzież, których rodzaj, ilość i wielkość powinny być dostosowane do liczby zatrudnionych pracowników, w związku z czym PPIS w Stalowej Woli wydał decyzję administracyjną nakazującą usunąć nieprawidłowość w terminie I kw. 2024 r.

9. Azbest

Kolejnym zrealizowanym zadaniem w 2023 r. były kontrole w zakresie nadzoru pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest w ramach „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Do PPIS w Stalowej Woli wpłynęły zgłoszenia od 4 firm zajmujących się pracami polegającymi na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Przeprowadzono 2 kontrole podczas prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest, nie stwierdzono nieprawidłowości.

10. Produkty kosmetyczne

Produkt kosmetyczny to każda substancja lub mieszanina przeznaczona do kontaktu z zewnętrznymi częściami ciała ludzkiego (naskórkiem, owłosieniem, paznokciami, wargami oraz zewnętrznymi narządami płciowymi) lub z zębami oraz błonami śluzowymi jamy ustnej, której wyłącznym lub głównym celem jest utrzymywanie ich w czystości, perfumowanie, zmiana ich wyglądu, ochrona, utrzymywanie w dobrej kondycji lub korygowanie zapachu ciała. Nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie produktów kosmetycznych sprawowany jest zgodnie z obowiązującymi krajowymi i europejskimi aktami prawnymi.

Ww. akty prawne wprowadziły zakaz stosowania w produktach kosmetycznych m.in. dwóch substancji – pirytionianu cynku oraz lilialu. Lilial to substancja, która była powszechnie stosowana w kompozycjach zapachowych używanych w wielu kategoriach produktów kosmetycznych,

natomiast pirytionian cynku był substancją powszechnie stosowaną jako składnik czynny szamponów przeciwłupieżowych. W związku z wprowadzonym zakazem, w 2023 r. w ramach bieżącego nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowotnym produkcji i obrotu produktami kosmetycznymi skontrolowano 30 obiektów, tj.: sklepy, markety i drogerie, przeprowadzono 51 kontroli produktów kosmetycznych, w wyniku których nie stwierdzono nieprawidłowości. Ponadto, w ramach działań kontrolnych pobrano u dystrybutorów 7 próbek produktów kosmetycznych, tj.: płyny do kąpieli, żele pod prysznic, szampony do włosów oraz mydła w płynie do badań chemicznych w celu oznaczanie zawartości formaldehydu. Wyniki badań potwierdziły zgodność produktu kosmetycznego z wymaganiami.

11. Środki zastępcze – nowe narkotyki

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzano kontrole dot. przestrzegania przepisów o zakazie wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych (SZ) lub nowych substancji psychoaktywnych (NSP) w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Środek zastępczy (SZ) to produkt zawierający substancję o działaniu na ośrodkowy układ nerwowy, który może być użyty w takich samych celach jak środek odurzający, substancja psychotropowa lub nowa substancja psychoaktywna, którego wytwarzanie i wprowadzanie do obrotu nie jest regulowane na podstawie przepisów odrębnych.

Nowa substancja psychoaktywna (NSP) to substancja lub grupy substancji pochodzenia naturalnego lub syntetycznego w formie czystej lub w formie preparatu, działająca na ośrodkowy układ nerwowy.

W 2023 r. na terenie powiatu stalowowolskiego nie ujawniono funkcjonowania podmiotów wprowadzających do obrotu środki zastępcze. Nie odnotowano też osób, co do których zachodziłoby podejrzenie, że wprowadzały do obrotu środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne. Monitorowano miejsca sprzedaży wyrobów z konopi siewnej i e-papierosów, gdyż istniało ryzyko, że wśród produktów dopuszczonych do obrotu może znajdować się asortyment na bazie konopi siewnej, zawierający substancje psychotropowe, środki odurzające lub nowe substancje psychoaktywne. Skontrolowano 7 obiektów, przeprowadzono 16 kontroli, nie stwierdzono w sprzedaży podejrzanych produktów.

W 2023 r. w systemie SMIOD (System Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych) nie odnotowano zatruć środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi na terenie powiatu stalowowolskiego.

13. Działania profilaktyczno-edukacyjne w zakresie higieny pracy

W roku sprawozdawczym 2023, podczas kontroli w zakładach pracy w ramach działań profilaktycznych informowano przedsiębiorców, pracodawców:

- w 21 skontrolowanych zakładach pracy – o ogólnoeuropejskiej kampanii z cyklu „Bezpieczeństwo pracy w świecie cyfrowym”, udostępniano adres strony internetowej, na której znajdowały się materiały ww. kampanii, mającej na celu zapewnienie skoncentrowanego na człowieku podejścia do zarządzania technologiami cyfrowymi w miejscu pracy,
- w 144 skontrolowanych zakładach pracy – o projekcie Instytutu Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi (IMP), którego celem jest wspieranie firm i organizacji w zarządzaniu zdrowiem starzejących się pracowników, udostępniano adres strony internetowej, na której znajdowały się informacje na temat ww. projektu,
- w 27 skontrolowanych zakładach pracy – o dostępności do informacji dot. ochrony pracowników przed zagrożeniem czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi podczas pracy w związku ze zmianami w przepisach prawa. Udostępniano adres strony internetowej Centralnego Instytutu Ochrony Pracy (CIOP), na której dostępny jest podręcznik dobrych praktyk dotyczący ochrony zdrowia pracowników poprzez prawidłowe przenoszenie i użytkowanie krzemionki krystalicznej i produktów oraz udostępniano adres strony internetowej IMP w Łodzi, na której można uzyskać informacje o narażeniu na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Ponadto, na stronie internetowej PSSE w Stalowej Woli w zakładce „Pytania i odpowiedzi” zamieszczono linki:

- do strony internetowej WSSE w Rzeszowie, gdzie opracowano materiał, który ma na celu pomóc przedsiębiorcy w zdobyciu wiedzy na temat stosowanych procedur kontroli, ich przebiegu i trybu oraz aktualnych regulacji prawnych stanowiących kryteria prowadzonych kontroli,
- do strony internetowej Głównego Inspektoratu Sanitarnego, na której w związku rządowym Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 zamieszczono informacje „Dlaczego azbest jest niebezpieczny dla zdrowia”.

VI. Placówki nauczania i wychowania oraz wypoczynku i rekreacji

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

- higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz ośrodkach wypoczynku,
- higieny procesów nauczania.

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli sprawował nadzór nad 119 stałymi placówkami nauczania i wychowania, w skład których wchodzi placówki zapewniające opiekę nad dziećmi do 3 roku życia (żłobki, kluby dziecięce), przedszkola (przedszkola publiczne, niepubliczne, inne formy wychowania przedszkolnego), szkoły podstawowe, licea ogólnokształcące, szkoły policealne, zespoły szkół, szkoły wyższe, domy studenckie, bursa, placówki opiekuńczo-wychowawcze, placówki wsparcia dziennego oraz placówki pracy pozaszkolnej. W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 158 kontroli sanitarnych oraz wydano 10 decyzji administracyjnych. W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono uchybienia dot. stanu technicznego dróg dojazdu i ogrodzenia, placów zabaw/rekreacyjnych/boisk sportowych, sal lekcyjnych i innych sal zajęć dla dzieci i młodzieży.

Istotnym elementem mającym wpływ na higienę procesu nauczania jest również właściwa organizacja i przebieg procesu nauczania, w tym tygodniowy rozkład zajęć lekcyjnych. W trakcie przeprowadzanych czynności kontrolnych monitorowano kwestię związaną z odpoczynkiem ucznia w czasie trwania przerw międzylekcyjnych w aspekcie m.in. zapewnienia odpowiedniego (wystarczającego) czasu na odpoczynek lub zjedzenie posiłku, jak również możliwości spędzania przerw na świeżym powietrzu.

Ponadto, w ramach zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży, w 2023 roku na terenie powiatu stalowowolskiego zorganizowano 14 turnusów, z czego skontrolowano 10. Na koloniach oraz półkoloniach wypoczywało 265 uczestników. Natomiast w czasie trwania letniego wypoczynku funkcjonowało 58 turnusów dla 662 uczestników, z czego poddano kontroli 17 turnusów. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, iż organizatorzy wypoczynku dobrze wywiązali się z obowiązku zapewnienia prawidłowych warunków pobytu – w skontrolowanych obiektach organizatorzy zapewnili właściwe warunki sanitarne do wypoczynku i żywienia dzieci i młodzieży.

Zdjęcie 1, 2: Półkolonie w „Stajni Bajka” w Kępie Zaleszańskim

Zdjęcie 3, 4: Obóz pod namiotami w Zaklikowie

Zdjęcie 5, 6: Obóz pod namiotami w Zaklikowie

W trakcie przeprowadzonych kontroli zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży szczególną uwagę zwracano czy:

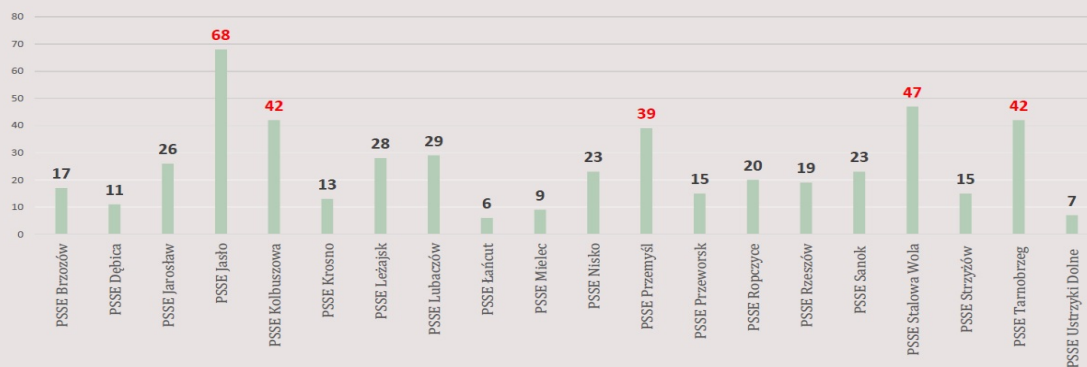
- przestrzegany był limit miejsc w obiektach,
- były spełnione warunki przygotowywania i spożywania posiłków,
- zapoznano uczestników wypoczynku i ich rodziców z regulaminem wypoczynku,
- przeprowadzono szkolenie dla kierownika i kadry wypoczynku dot. zachowania zasad bezpieczeństwa w trakcie trwania turnusu,
- zapewniono odpowiednią ilość środków czystości,
- wykonywane były na bieżąco prace porządkowe (częste sprzątanie i wietrzenie pomieszczeń przeznaczonych na pobyt uczestników wypoczynku, dezynfekcja powierzchni dotykowych),
- zapewniono możliwość szybkiego uzupełnienia kadry w przypadku nieobecności jednego z opiekunów z powodu choroby lub niedyspozycji,
- sprawowana była profilaktyczna opieka medyczna nad uczestnikami turnusu.

Ponadto, jak co roku w okresie trwania wakacji, przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli dokonali oceny przygotowania szkół do nowego roku szkolnego, kontrolując wszystkie szkoły funkcjonujące na terenie powiatu stalowowolskiego (47 szkół). W wyniku kontroli stwierdzono, że obiekty zostały prawidłowo przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego. We wszystkich placówkach przeprowadzono prace konserwatorsko-porządkowe, a w części prace remontowe. Prace remontowe w przedmiotowych szkołach obejmowały różny zakres i wykonane były przy użyciu materiałów spełniających normy

higieniczne, co stwierdzono na podstawie przedłożonych do wglądu certyfikatów i atestów. Remonty dotyczyły m.in. wykonania nowych powierzchni podłogowych. W jednej ze skontrolowanych szkół podstawowych, tj. Publicznej Szkole Podstawowej w Chwałowicach w drugiej połowie sierpnia 2023 r. został przeprowadzony remont sali gimnastycznej w zakresie cyklinowania i lakierowania powierzchni podłogowej oraz odmalowania ścian i sufitu, w związku z czym, PPIS w Stalowej Woli wytypował tę placówkę do przeprowadzenia w niej badań czynników szkodliwych w powietrzu na sali gimnastycznej – badania nie wykazały nieprawidłowości. Liczba szkół w których przeprowadzono remonty: klas – 23, korytarzy – 8, instalacji CO – 2, instalacji elektrycznej – 4, sanitariatów – 6, bloku sportowego (całości lub części) – 2, świetlicy – 4, bloku żywienia – 3, jadalni – 3, szatni – 1, elewacji – 5, dachu (w tym orywnowanie) – 2, schodów wejściowych – 3, dróg i wejść do szkoły – 2, boisk – 2, placu zabaw – 3, wymiana stolarki okiennej – 4, wymiana stolarki drzwiowej – 5.

Należy podkreślić, że zarówno Dyrektorzy szkół, jak i organy prowadzące, dokładają wszelkich starań, aby baza oświatowa oraz sportowa była dobrze wyposażona, a uczniowie mogli uczyć się i rozwijać w komfortowych warunkach.

Liczba skontrolowanych szkół z podziałem na PSSE

Wykres 1: Liczba szkół skontrolowanych w ramach przygotowania do nowego roku szkolnego w woj. podkarpackim (źródło: opracowanie WSSE w Rzeszowie)

Zdjęcie 7: Korytarz bloku sportowego w Zespole Szkół Nr 1 w Stalowej Woli

Jednym z ważniejszych przedsięwzięć w 2023 roku był remont pomieszczeń sali sportowej wraz z zapleczem przy Zespole Szkół Nr 1 im. Gen. Wł. Sikorskiego w Stalowej Woli. Zakres prac przeprowadzonych w ramach inwestycji był bardzo duży, projekt inwestycyjny objął: wymianę parkietu na nawierzchnię sportową na ruszcie drewnianym, wymianę stolarki drzwiowej, wykonanie wentylacji mechanicznej, wyposażenie sali w sprzęt sportowy (montaż nowych urządzeń sportowych – tablice do koszykówki, bramki do piłki halowej/ ręcznej, słupki do siatkówki wraz z siatką do gry, drabinki gimnastyczne), montaż osłon zabezpieczających okna, montaż rolet na oknach, montaż dwuczęściowej kotary grodzącej, montaż piłko-chwyków, montaż tablicy wyników, montaż nagłośnienia, wymiana instalacji elektrycznej. Wyremontowane zostały również siłownia oraz zaplecze sali gimnastycznej (sanitariaty i szatnie). Siłownia została wyposażona w nowy sprzęt sportowy, w tym m.in.: atlas do ćwiczeń, rower treningowy, wiosłarz, bieżnia elektryczna, a także stół do tenisa.

Zdjęcie 8, 9: Wyremontowana hala sportowa i siłownia w Zespole Szkół Nr 1 w Stalowej Woli

Placówki nauczania i wychowania z każdym rokiem stają się bardziej nowoczesne, przechodzą modernizację, są wyposażane w nowy sprzęt i pomoce dydaktyczne. Wiele szkół w powiecie stalowowolskim wzbogaciło się o nowe, wyremontowane sale lekcyjne.

Zdjęcie 10: Wyremontowana sala lekcyjna w Publicznej Szkole Podstawowej w Antoniowie

Zdjęcie 11: Nowo powstała sala lekcyjna w Publicznej Szkole Podstawowej w Woli Rzeczyckiej

Zdjęcie 12: Wyremontowana sala komputerowa w Publicznej Szkole Podstawowej nr 12 w Stalowej Woli

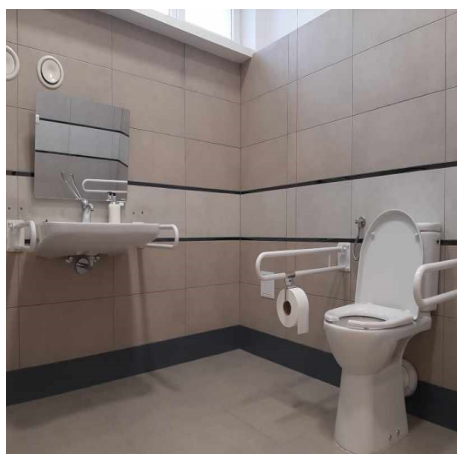
Poza tym, w dwóch szkołach na terenie Stalowej Woli tj. w Publicznej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 7 im. Mikołaja Kopernika i Publicznej Szkole Podstawowej nr 4 im. Eugeniusza Kwiatkowskiego oraz w dwóch szkołach na terenie Gminy Pysznica, tj. w Publicznej Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Pysznicy i w Publicznej Szkole Podstawowej im. Armii Krajowej w Jastkowicach, realizowany był projekt pod nazwą „Dostępna Szkoła – innowacyjne rozwiązania w kreowaniu przyjaznej przestrzeni edukacyjnej z uwzględnieniem potrzeb uczniów oraz otoczenia”. Głównym celem tego przedsięwzięcia było stworzenie przyjaznej przestrzeni edukacyjnej i dostosowanie budynków ww. placówek do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przedmiotem realizacji zadania, było także podniesienie kompetencji nauczycieli i stworzenie przyjaznej przestrzeni edukacyjnej dostosowanej do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami. Projekt podzielony został na kilka obszarów. W ramach obszaru architektonicznego zaplanowano m.in. budowę specjalistycznej windy w Publicznej Szkole Podstawowej im. Armii Krajowej w Jastkowicach, a także w Publicznej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 7 w Stalowej Woli. Obszar techniczny to m.in. zakup wyposażenia z udogodnieniami dla osób z niepełnosprawnościami tj. krzesła i stoły z regulacją wysokości i kąta nachylenia, nakładki filcowe, wyposażenia sali wyciszenia oraz zakup kącika wyciszenia, a także wykonanie wypukłej numeracji wszystkich sal i ich nazewnictwa, wykonanie stanowiska pracy nauczycieli biblioteki. Ponadto dzięki uczestniczeniu w projekcie możliwe jest prowadzenie zajęć dydaktyczno- wyrównawczych dla uczniów potrzebujących wsparcia, prowadzenie zajęć rewalidacji oraz zajęć socjoterapeutycznych i resocjalizacyjnych, realizacja zajęć dodatkowych, udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej zarówno uczniom, jak i ich rodzicom.

Zdjęcie 13: Winda powstała w ramach projektu „Dostępna Szkoła” w Publicznej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 7 w Stalowej Woli

Zdjęcie 14, 15: Platforma dla uczniów z niepełnosprawnością powstała w ramach projektu „Dostępna Szkoła” w Publicznej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 7 w Stalowej Woli

Zdjęcie 16, 17: Pomieszczenie higieniczno-sanitarne dla uczniów z niepełnosprawnością oraz Kącik wyciszenia w Sali, powstałe w ramach projektu „Dostępna Szkoła” w Publicznej Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 7 w Stalowej Woli

Zdjęcie 18: Nowo powstała świetlica szkolna w ramach projektu „Dostępna Szkoła” w Publicznej Szkole Podstawowej nr 4 im. E. Kwiatkowskiego w Stalowej Woli

Zdjęcie 19: Sala ze sprzętem komputerowym i foto-graficznym powstała w ramach projektu „Dostępna Szkoła” w Publicznej Szkole Podstawowej im. Armii Krajowej w Jastkowicach

Kolejnym z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest bieżąca kontrola w zakresie zapewnienia prawidłowych warunków i odpowiedniej organizacji pracy uczniom celem ich ochrony przed niekorzystnymi warunkami pobytu w placówce. W związku z tym, organy PIS podejmują również działania o charakterze prewencyjnym. Nadzór ukierunkowany na ochronę uczniów przed niekorzystnymi warunkami pobytu w placówce obejmuje działania prozdrowotne, m.in. w zakresie profilaktyki wad postawy czy wad wzroku.

Ważnym przedsięwzięciem, które wpisało się na stałe w kalendarz prowadzonych corocznie działań edukacyjnych jest akcja „Problem wagi ciężkiej”, zainicjowana przez Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Rzeszowie.

Na terenie powiatu stalowowolskiego kampania ta została przeprowadzona w październiku 2023 roku przez pracowników Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży oraz Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Stalowej Woli. Równocześnie z pomiarami ciężaru tornistrów została przeprowadzona ocena postawy ciała uczniów. Celem tego przedsięwzięcia było zwrócenie uwagi na problem nadmiernego obciążenia tornistrów oraz wczesne wykrycie różnych nieprawidłowości w zakresie postawy ciała, które stworzą możliwość skutecznej profilaktyki. Adresatami tych działań byli uczniowie klas I – IV szkół podstawowych, ich rodzice, opiekunowie oraz nauczyciele. Bardzo istotne było także dotarcie z rzetelną informacją w powyższym zakresie do uczniów, rodziców i nauczycieli. Działania edukacyjne prowadzone w trakcie trwania kampanii miały zaznajomić uczniów, jak prawidłowo spakować tornistry i dlaczego wkładanie do nich zbędnych rzeczy może zaszkodzić ich kręgosłupom, a rodziców i opiekunów poinformować, aby znali prawidłowe normy dotyczące ciężaru tornistrów, natomiast nauczycieli, aby wymagali noszenia do szkoły tylko niezbędnych podręczników i zeszytów, a także przekazywali niezbędne informacje z tego zakresu rodzicom i opiekunom. Terminy przeprowadzania ww. badań w poszczególnych placówkach były uzgadniane z ich Dyrektorami.

Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektoratu Sanitarnego, waga tornistra nie powinna przekraczać 10-15% masy ciała dziecka. Rzeczywistość pokazuje jednak, że plecaki są nawet kilka razy cięższe. W ramach kampanii „Problem wagi ciężkiej” zważono tornistry 595 uczniom w 6 szkołach. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili pomiary w 41 oddziałach klas I-IV szkół podstawowych. Wysoką normę wagi plecaków – w przedziale od 10% do 15% masy ciała dziecka – stwierdzono u 495 uczniów, tj. u 83,2 % zbadanych dzieci, natomiast waga tornistrów nieprzekraczająca 10% masy ciała została potwierdzona u 54 uczniów, co stanowi 9,1 % zbadanych dzieci. Zbyt ciężkie plecaki powyżej 15% masy ciała stwierdzono u 46 uczniów (7,7 % zbadanych dzieci). Ciężar plecaków był bardzo zróżnicowany, najniższe wagi plecaków nie przekraczały 1 kilograma, natomiast najcięższe plecaki ważyły ponad 8 kg.

Wszystkie szkoły, które zostały objęte akcją zapewniały miejsce do pozostawiania przyborów i podręczników w postaci szafek indywidualnych lub wyznaczonego miejsca w salach lekcyjnych (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach). Należy jednak podkreślić, iż mimo stwarzania przez placówki możliwości pozostawiania części podręczników i przyborów szkolnych, uczniowie nadal noszą zbyt ciężkie plecaki. W głównej mierze wynika to z konieczności zabierania książek do domu, aby przygotować się do następnego dnia nauki szkolnej.

Z roku na rok, w kontrolowanych obiektach odnotowuje się rozbudowy i modernizacje, co pozwala zapewnić dzieciom i młodzieży, a także studentom oraz nauczycielom coraz lepsze warunki do nauki i rozwoju. Stale ulega poprawie infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, powstaje coraz więcej nowych hal sportowych wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym, które uwzględnia również osoby z niepełnosprawnościami. Powstawanie nowych obiektów sportowych przyczynia się do rozwoju sportowego dzieci, młodzieży i dorosłych, tworzy idealne warunki do całorocznego przeprowadzania zajęć wychowania fizycznego oraz treningu sportowego, a także przyczynia się do poprawy jakości zajęć sportowych, szczególnie w sezonie jesienno-zimowym.

VII. Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

Działania wykonywane w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego odgrywają znaczącą rolę w ochronie zdrowia publicznego m.in. poprzez wymaganie w ramach opiniowania dokumentów

planistycznych odpowiedniego zagospodarowania terenów, a na etapie planowania inwestycji poprzez wymaganie zapewnienia odpowiednich warunków higienicznych i sanitarnych w ramach uzgadniania dokumentacji projektowej oraz opiniowania warunków realizacji przedsięwzięć. Uczestnicząc w dopuszczeniu do użytkowania zrealizowanych obiektów egzekwuje się w nich właściwy stan sanitarno-higieniczny w taki sposób, aby w trakcie eksploatacji nie powodował zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi. W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2023 r. rozpatrzono 194 sprawy, w tym między innymi:

- zaopiniowano 33 projekty, w tym 11 projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz 22 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w zakresie uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganej w prognozie oddziaływania na środowisko,
- wydano 31 opinii, w tym 11 z wymogiem sporządzenia raportu oddziaływania na środowisko,
- wydano 85 opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (70 w ramach uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz 15 dot. lokalizacji inwestycji celu publicznego),
- uzgodniono 2 projekty budowlane pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych (m.in. były to odcinki wodociągów i kanalizacji sanitarnej wraz z przepompowniami, oba projekty dotyczyły gminy Zaleszany),
- uczestniczono w czynnościach związanych z dopuszczeniem do użytkowania 46 obiektów budowlanych, w tym odebrano 11 nowych obiektów budowlanych i po zmianie sposobu użytkowania, m.in. takich jak:
 - pomieszczenia i sprzęt w budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Jastkowicach po rozbudowie, nadbudowie i przebudowie w związku ze zmianą sposobu użytkowania części pomieszczeń na sale zajęć specjalistycznych wraz z zagospodarowaniem terenu, na działce o nr ewid. 2053/2, położonej w miejscowości Jastkowice na terenie gminy Pysznica,
 - pracownia artystyczna mieszcząca się w budynku Inkubatora Technologicznego w Stalowej Woli przy ul. Eugeniusza Kwiatkowskiego 9, w której prowadzona będzie działalność gospodarcza w zakresie rozwijania zainteresowań i uzdolnień artystycznych dla dzieci i młodzieży,
 - istniejący budynek administracyjno-socjalno-techniczny wraz z dużą ośmionawową halą Huty Stalowa Wola, Oddział I w Stalowej Woli przy ul. Władysława Grabskiego 48.

Ponadto, wydano 7 zaświadczeń dla zakładów i firm związanych z produkcją, obrotem i magazynowaniem broni. Pracownik Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadził 11 kontroli oraz uczestniczył w 35 kontrolach przeprowadzonych przez inne komórki w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, jako jednostka wspomagająca.

W 2023 r. nie wpłynął żaden wniosek o wyrażenie zgody na odstępstwa wynikające z kompetencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli.

VIII. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli inicjuje, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo-zdrowotną prowadzoną przez placówki nauczania i wychowania, podmioty świadczące usługi lecznicze oraz udziela pomocy w prowadzeniu tej działalności.

W 2023 w ramach realizacji 244 interwencji programowych i nieprogramowych podejmowano szereg różnorodnych działań na rzecz zdrowia i jakości życia na terenie powiatu stalowowolskiego.

Działania te koncentrowały się głównie na:

- realizacji programów edukacyjnych adresowanych do różnych grup wiekowych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim i powiatowym,
- organizacji akcji i kampanii społecznych w obszarze profilaktyki chorób zakaźnych, bezpieczeństwa żywności, promocji zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej,
- organizacji imprez prozdrowotnych połączonych z udzielaniem porad oraz dystrybucją materiałów edukacyjnych,
- promowaniu działań informacyjno-edukacyjnych w mediach społecznościowych Facebook oraz na stronie internetowej PSSE w Stalowej Woli,

- współpracy z władzami lokalnymi, instytucjami, organizacjami pozarządowymi i mediami w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej.

Wszystkie podejmowane działania oświatowo-zdrowotne kierowane były głównie do dzieci i młodzieży, rodziców, nauczycieli, wychowawców, pracowników oraz pacjentów zakładów opieki zdrowotnej, a także ogółu społeczeństwa naszego powiatu.

Działania w ramach profilaktyki i oświaty zdrowotnej realizowano przy ścisłej współpracy z:

- Dyrekcją placówek oświatowo-wychowawczych,
- Dyrekcją placówek służby zdrowia,
- Urzędem Miasta w Stalowej Woli ,
- Starostwem Powiatowym w Stalowej Woli,
- Komendą Powiatową Policji w Stalowej Woli,
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Stalowej Woli.

Dotarcie do szerszej rzeszy odbiorców umożliwiła ścisła współpraca z lokalnymi mediami:

- Rozgłośnia radiową „Leliwa”,
- Telewizją lokalną „Stella”,
- Gazetą „Echo Dnia”.

Promowanie zasad zdrowego stylu życia, zbilansowanej diety

Program edukacyjny pt. „Trzymaj Formę” realizowany metodą projektu

Cel programu:

Edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin przez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, opierając się na odpowiedzialności indywidualnej i wolnym wyborze jednostki. Program był kierowany do uczniów klas V-VIII, rodziców i nauczycieli. Do XVI edycji programu przystąpiło 21 szkół podstawowych powiatu stalowowolskiego.

W ramach koordynacji programu edukacyjnego „Trzymaj Formę” pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia przeprowadzili:

- 21 konsultacji merytorycznych, przygotowujących koordynatorów szkolnych do realizacji programu,
- 13 wizytacji programu,
- dystrybucję materiałów edukacyjnych (ulotki, plakaty)

Ogółem działaniami objęto 3042 odbiorców.

Profilaktyka używania środków psychoaktywnych

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać i miłość”

Cel programu:

Zwiększenie świadomości młodzieży na temat szkodliwego wpływu substancji psychoaktywnych na organizm człowieka. Działania kierowane były do uczniów, rodziców, nauczycieli. Do programu przystąpiły 3 szkoły średnie: I Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej w Stalowej Woli, Samorządowe Liceum Ogólnokształcące w Stalowej Woli, Zespół Szkół Nr 2 im. Tadeusza Kościuszki w Stalowej Woli.

W ramach prowadzonego monitoringu programu przeprowadzono:

- 3 konsultacje merytoryczne, przygotowujące koordynatorów szkolnych do realizacji programu,
- 2 wizytacje programu,

– dystrybucję materiałów edukacyjnych Krajowego Centrum ds. AIDS

Ogółem działaniami programowymi objęto 347 uczniów.

Program zgodnie z założeniami prowadzony był w trzech modułach. Tematyka realizowana była głównie w formie wykładów, debat, prelekcji i filmów.

Duże zainteresowanie młodzieży wzbudzał film mający na celu profilaktykę FAS pt. „Wieczne dziecko”.

Dodatkowo w ramach działań poza programowych prowadzono edukację na temat szkodliwego wpływu substancji psychoaktywnych na organizm człowieka pt. „Stop dopalaczom” z wykorzystaniem alkoholgli i narkogogli w różnych środowiskach, między innymi wśród społeczności szkolnej, na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Piknik Rodzinny w Turbi, Festiwal w Pyszniczy).

Ogółem działaniami objęto 1000 odbiorców.

Zdjęcie 1: Piknik Rodzinny w Turbi

Higiena osobista i przeciwdziałanie chorobom zakaźnym, w tym chorobom pasożytniczym

Program edukacyjny „Myję ręce, bo wiem więcej”

Cel programu:

Zwiększenie świadomości na temat higieny osobistej i profilaktyki chorób zakaźnych, w tym chorób pasożytniczych oraz ograniczenie ich rozprzestrzeniania.

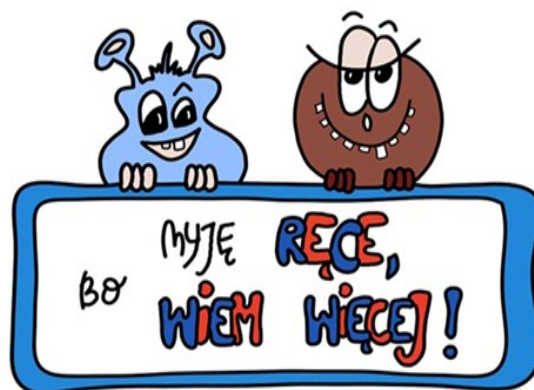
Działania kierowane były do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, nauczycieli, rodziców, uczestników zimowych i letnich kolonii, półkolonii i obozów. Podobnie jak w roku ubiegłym do realizacji programu zgłosiły się wszystkie stalowowolskie publiczne przedszkola.

W ramach realizacji interwencji wykorzystano między innymi następujące formy:

- warsztaty edukacyjne, wykłady, pogadanki, instruktaże/rozmowy informacyjne indywidualne i telefoniczne, dystrybucję materiałów edukacyjnych, przesyłanie informacji drogą e-mailową do nadzorowanych placówek,
- rozmowy indywidualne na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Piknik Rodzinny w Turbi, Rodzinny Piknik na Fabrycznym, Królewski Jarmark w Pyszniczy),
- zamieszczanie informacji na stronie PSSE Stalowa Wola oraz Facebook.

Ogółem działaniami programowymi objęto: 3426 odbiorców

Dodatkowo w ramach koordynacji programu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli ogłosił Konkurs Plastyczny na Plakat pt. „Myję ręce, bo wiem więcej!”. Konkurs skierowany był do grup dzieci 6 letnich uczęszczających do publicznych przedszkoli na terenie gminy Stalowej Woli. Celem konkursu było kształtowanie prawidłowym nawyków prozdrowotnych oraz propagowanie zdrowego stylu życia. Do konkursu zgłosiło się 12 przedszkoli, działaniami objęto 300 dzieci. Dla każdej grupy przedszkolnej wręczono nagrodę rzeczową oraz dyplom.

Rys: @BRAZOWNIK

Zdjęcie 2: Wręczenie nagród za udział w konkursie pt. „Myję ręce, bo wiem więcej” grupa „Biedronki” Przedszkole nr 7 w Stalowej Woli

Profilaktyka palenia tytoniu

Program edukacyjny „Czyste powietrze wokół nas”

Cel programu:

- wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy,
- zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub gdy dorośli palą przy nich tytoń.

Działania kierowane były do dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, rodziców i nauczycieli.

W roku szkolnym 2022/2023 do programu przystąpiły 33 placówki oświatowe, w tym:

- 16 przedszkoli,
- 2 oddziały przedszkolne,
- 15 szkół podstawowych.

W ramach koordynacji programu przeprowadzono:

- dystrybucję ponad 1600 kolorowanek dla dzieci,
- udzielono 33 konsultacji merytorycznych dla koordynatorów/realizatorów programu w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych i szkołach podstawowych,
- przeprowadzono 16 wizytacji programu.

Działania programowymi objęto 3210 odbiorców.

Profilaktyka raka szyjki macicy

Program edukacyjny „Wybierz życie pierwszy krok”

Cel programu:

- zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy,
- zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli HPV w jego powstawaniu.

Program skierowany był do uczniów szkół średnich oraz ich rodziców. Chęć przystąpienia do programu zgłosiły 3 placówki oświatowe: I Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej w Stalowej Woli,

Samorządowe Liceum Ogólnokształcące w Stalowej Woli, Zespół Szkół Nr 2 im. Tadeusza Kościuszki w Stalowej Woli.

Ogółem programem objęto 441 uczniów (360 dziewcząt, 81 chłopców)

Dodatkowo w ramach poza programowych działań prowadzono kampanię społeczną „Planuje długie życie – HPV” dotyczącej promowania Powszechnego Programu bezpłatnych szczepień przeciw HPV skierowanego do dziewcząt i chłopców z rocznika 2010 i 2011. Akcją promowano między innymi wśród społeczności szkolnej, na stoiskach informacyjno-edukacyjnych podczas akcji prozdrowotnych (Piknik Rodzinny w Turbi, Królewski Jarmark w Pysznicy) oraz w mediach społecznościowych. Inicjatywa wspierana była materiałami edukacyjnymi Szczepienia.info Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH.

Działaniami objęto 633 odbiorców.

Profilaktyka czerniaka skóry

Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”

Cel programu:

- upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka.

Program skierowany był do uczniów szkół średnich oraz ich rodziców. Chęć przystąpienia do programu zgłosiły:

I Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej w Stalowej Woli, Samorządowe Liceum Ogólnokształcące w Stalowej Woli, Zespół Szkół Nr 2 im. Tadeusza Kościuszki w Stalowej Woli.

Ogółem programem objęto 544 uczniów.

Program profilaktyki WZW typu A, B i C

Program edukacyjny „Podstępne WZW”

Cel programu:

- upowszechnienie wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B, C.

Program skierowany był do uczniów szkół średnich oraz ich rodziców. Chęć przystąpienia do programu zgłosiły:

I Liceum Ogólnokształcące im. K.E.N, Samorządowe Liceum Ogólnokształcące i Zespół Szkół Nr 2 im. Tadeusza Kościuszki.

Ogółem programem objęto 350 uczniów

Europejski Tydzień Szczepień 24-30 kwietnia

Europejski Tydzień Szczepień to coroczna inicjatywa Głównego Inspektora Sanitarnego mająca na celu edukowanie i informowanie o nowych faktach w zakresie dostępności do szczepień profilaktycznych i ochronnych. Celem akcji jest zwiększenie wiedzy na temat korzyści wynikających ze szczepień oraz ryzyka związanego ze spadkiem osób zaszczepionych. Pandemia COVID-19 doprowadziła do spadku wskaźników szczepień dzieci w wielu krajach, a dostęp do szczepień na Ukrainie wciąż pozostaje zakłócony przez wojnę.

W celu szerokiego dotarcia do mieszkańców naszego powiatu a w szczególności do rodziców dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli podjął szereg działań informacyjno-edukacyjnych, których celem było zaakcentowanie bezpieczeństwa i skuteczności szczepień, zwrócenie uwagi na manipulowanie faktami w celu dezinformacji społeczeństwa oraz zachęcanie do korzystania z rzetelnych i sprawdzonych źródeł informacji o szczepieniach.

W dniach od 24 do 30 kwietnia w ramach obchodów „Europejskiego Tygodnia Szczepień” pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia oraz Sekcji Epidemiologii PSSE w Stalowej Woli przeprowadzili 58 działań o charakterze profilaktycznym, w tym:

- zorganizowano stoiska informacyjno-educacyjne w: Galerii Vivo w Stalowej Woli, w Kinie Helios w Stalowej Woli, w Przedszkolu nr 15 w Stalowej Woli, w Publicznej Szkole Podstawowej w Kłyżowie,
- zorganizowano i przeprowadzono wykłady pt. „Wybrane choroby zakaźne w aspekcie zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego dzieci” dla przyszłych rodziców w Szkole Rodzenia przy Oddziale Położniczym w Powiatowym Szpitalu Specjalistycznym,
- zorganizowano warsztaty edukacyjne dla dzieci w Przedszkolu nr 15 w Stalowej Woli i Publicznej Szkole Podstawowej w Kłyżowie,
- uruchomiono telefoniczny punkt informacyjny na temat szczepień,
- publikowano posty w media społecznościowych Facebook PSSE w Stalowej Woli oraz na stronie Internetowej,
- sporządzono komunikaty informacyjne, które były transmitowane w Radiu Leliwa,
- wystosowano do 40 świadczeniodawców dotyczące analizy wykonawstwa szczepień według poszczególnych gmin.

Inicjatywa ta była również promowana w mediach lokalnych i wspierana przez instytucje:

- Wydział Mechaniczno-Technologiczny Politechniki Rzeszowskiej,
- Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II KUL,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Ogółem działaniami objęto 1265 odbiorców.

Zdjęcie 3: Stoisko edukacyjno-profilaktyczne w Kinie Helios w Stalowej Woli

Konferencja pt. „Szczepienia ochronne fundamentem budowania odporności”

W dniu 17 maja 2024 r. w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Melchiora Wańkowicza przy ul. ks. J. Popiełuszki 10 w Stalowej Woli w ramach obchodów „Europejskiego Tygodnia Szczepień”, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli zorganizował Konferencję pt. „Szczepienia ochronne fundamentem budowania odporności”.

Celem konferencji było zwiększenie wiedzy na temat korzyści wynikających ze szczepień oraz ryzyka związanego ze spadkiem osób zaszczepionych. Adresatami zagadnień prezentowanych podczas konferencji byli świadczeniodawcy POZ, którzy w codziennej pracy realizują Program Szczepień Ochronnych oraz wszystkie osoby zainteresowane problematyką szczepień ochronnych. Do udziału w konferencji zaproszono osoby zajmujące się

sprawami zdrowia mieszkańców Powiatu Stalowowolskiego oraz specjalistów w dziedzinie chorób zakaźnych: Panią doktor Jolanę Kluz-Zawadzką – Wojewódzkiego Konsultanta ds. Epidemiologii oraz Panią Katarzynę Rajzer – Kierownika Oddziału Epidemiologii WSSE w Rzeszowie. Wśród tematów poruszanych podczas konferencji były między innymi zagadnienia dotyczące szczepień ochronnych jako alternatywy dla antybiotykooporności. Patronatem medialnym konferencji byli przedstawiciele lokalnych mediów: Telewizja Stella, Radio Leliwa, Echo Dnia.

Zdjęcie 4: Konferencja pt. „Szczepienia ochronne fundamentem budowania odporności” Miejska Biblioteka Publiczna w Stalowej Woli

Kampania EFSA #EUChooseSafeFood

Celem tegorocznej II edycji kampanii EFSA #EUChooseSafeFood „Wybieraj bezpieczną żywność” było wspieranie mieszkańców i mieszanek Stalowej Woli, a w szczególności młodych rodziców, w podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących zakupu żywności. W celu zaktywizowania i zmotywowania społeczności lokalnej naszego miasta zorganizowano warsztaty edukacyjne pt. „Co warto wiedzieć o suplementach diety? – zasady bezpiecznej suplementacji” w „Strefie Spotkań” przy ul. Dmowskiego 11 w Stalowej Woli.

Spotkania odbyły się w dwóch terminach dla różnych grup odbiorców:

- 26.09.2023 r. w Strefie dla Mam,
- 01.10.2023 r. w Strefie dla Rodziców z dziećmi.

Inicjatywa była również promowana w mediach społecznościowych oraz wspierana materiałami informacyjnymi kampanii EFSA #ChooseSafeFood. Łączna liczba odbiorców działań – 651.

Powiatowa Stacja
Sanitarno-Epidemiologiczna w Stalowej Woli

**Kampania informacyjna
#EUChooseSafeFood**

Cele kampanii

- zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności
- zachęcanie społeczeństwa do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych

Tematy kampanii na rok 2023

- Suplementy diety
- Higiena żywności
- Znakowanie żywności

Cykl szkoleń „Jedz smacznie i zdrowo w szkole i przedszkolu”

„Jedz smacznie i zdrowo w szkole i przedszkolu” – to hasło szkolenia, które odbyło się w dniu 27.10.2023 r. w Centrum Aktywności Seniora w Stalowej Woli.

Celem ogólnym szkolenia było upowszechnienie zasad prawidłowego żywienia oraz przepisów prawnych w tym zakresie wśród personelu odpowiadającego za realizację żywienia na terenie szkół i przedszkoli powiatu stalowo-wolskiego.

Odbiorcami konferencji byli:

- Dyrektorzy szkół i przedszkoli,
- pracownicy bloków żywienia jednostek systemu oświaty,
- intendenci.

W roli prelegentów wystąpili pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywienia oraz Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Stalowej Woli.

Łączna liczba odbiorców działań – 70 osób.

Zdjęcie 5: Szkolenie pt. „Jedz smacznie i zdrowo w szkole i przedszkolu” Centrum Aktywności Seniora w Stalowej Woli

Kampania „Problem wagi ciężkiej”

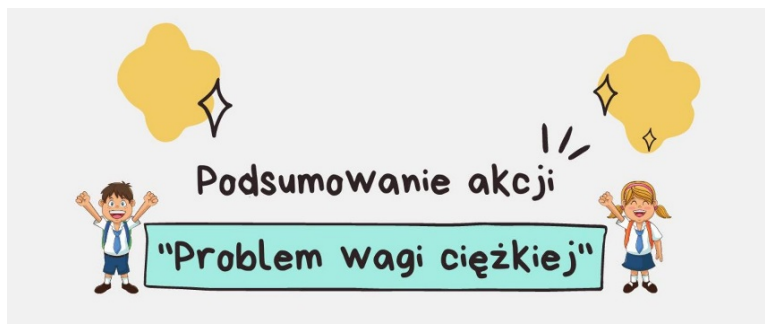
Tegoroczna kampania informacyjno-edukacyjna „Problem wagi ciężkiej” podobnie jak w roku ubiegłym objęła uczniów klas I-IV w wybranych 6 szkołach podstawowych na terenie powiatu stalowowolskiego. Celem przedsięwzięcia było zwrócenie uwagi na problem przeciążonych plecaków/tornistrów oraz wczesne wykrycie różnych nieprawidłowości w zakresie postawy ciała, które stworzą możliwość skutecznej profilaktyki. Dodatkowo akcja została rozszerzona o badanie podoskopowe stóp, które pozwalało na sprawdzenie stabilności stawów skokowych i zdiagnozowanie możliwych deformacji. Do współpracy zaproszono specjalistę z zakresu fizjoterapii, który równocześnie z pomiarami ciężaru tornistrów oceniał postawę ciała uczniów.

W ramach realizacji interwencji wykorzystano między innymi następujące formy:

- pogadanki z uczniami biorącymi udział w kampanii,
- rozmowy indywidualne z dyrektorami szkół i nauczycielami,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych (ulotki, plakaty,)
- zamieszczenie postów informacyjnych na temat kampanii w mediach społecznościowych,
- wystosowano do dyrektorów szkół podstawowych na terenie powiatu stalowowolskiego na temat realizacji II edycji kampanii „Problem wagi ciężkiej”.

Informacja o prowadzonej kampanii została przekazana przez dyrektorków szkół do rodziców dzieci klas I-IV przez dziennik elektroniczny.

Działania objęto ogółem 1608 odbiorców, w tym uczniów, rodziców i nauczycieli.

Zdjęcie 6: Akcja „Problem wagi ciężkiej” Publiczna Szkoła Podstawowa w Kłyżowie

Wystawa „Poznaj grzyby unikniesz zatrucia”

Celem wystawy było upowszechnienie wiedzy na temat grzybów jadalnych, niejadalnych trujących oraz zapoznanie z zasadami bezpiecznego grzybobrania po to, aby zmniejszyć prawdopodobieństwo zatruc. Odwiedzający wystawę mogli dowiedzieć się o rodzajach grzybów, ich budowie oraz zasadach rozpoznawania i zbierania grzybów. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli prezentowali wystawę podczas lokalnych imprez o charakterze prozdrowotnym:

WEEKEND DLA ZDROWIA MIASTECZKO
PROFILAKTYCZNE

W miasteczku profilaktycznym pracownicy PSSE w Stalowej Woli prowadzili edukację poświęconą tematyce kleszczy i profilaktyce chorób odkleszcz-czowych oraz promocji zdrowego stylu życia. Dla osób odwiedzających nasze stoisko przygotowano materiały edukacyjne w formie ulotek, kolorowanek dla dzieci oraz drobnych gadżetów (balony, zakładki, długopisy, naklejki, torby ekologiczne „Żyj zdrowo” z logo PSSE w Stalowej Woli). W przedsięwzięciu wzięło udział ok. 1500 osób.

Zdjęcie 7: Stoisko profilaktyczne – wystawa grzybów

FESIWAŁ LASU 2023 XXI Festyn Rodzinny w Lipie

Podczas wystawy prezentowano grzyby jadalne, niejadalne i trujące występujące w lasach naszego regionu. Prowadzono poradnictwo w zakresie określania przynależności gatunkowej grzybów. Zwiedzający mogli dzięki poradom udzielanym przez klasyfikatorów grzybów świeżych dowiedzieć się, jakie są zasady zbioru grzybów i jak zapobiegać zatruciom. Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem dzieci i młodzieży, jak i osób indywidualnych odwiedzających nasze stoisko profilaktyczne. W przedsięwzięciu wzięło udział ok. 500 osób.

Zdjęcie 8: Stoisko profilaktyczne – wystawa grzybów

”

Bezpieczne Wakacje

Czas trwania akcji: lipiec-sierpień 2023.

Działania kierowane były do uczestników letnich półkolonii, kolonii, obozów, rodziców, ogółu społeczeństwa.

Podejmowane działania:

- przeprowadzono 1200 wykładów, prelekcji, pogadanek w zakresie: profilaktyki zatruc pokarmowych oraz zapobiegania wszawicy i ukąszeniom przez kleszcze, higieny osobistej, prawidłowego mycia rąk,
- przygotowano pakiety informacyjno-edukacyjne dla organizatorów wypoczynku,
- przygotowano i umieszczono 25 postów w mediach społecznościowych Facebook PSSE Stalowa Wola o zasięgu 1600 odbiorców,
- zorganizowano 8 stoisk edukacyjno-profilaktycznych podczas wydarzeń kulturalnych.

W ramach akcji „Bezpieczne Wakacje” pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia współpracowali z dyrektorami szkół oraz przedstawicielami różnych instytucji samorządowych przy organizacji imprez prozdrowotnych oraz pikników rodzinnych.

Dodatkowo w terminie 10.07-14.07.2024 r., promowano akcję „Tydzień Higieny Mycia Rąk”.

W ramach interwencji przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla uczestników półkolonii w Filii Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennie Świetlica „Tęcza” przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Stalowej Woli oraz Świetlicy „Promyczek”.

Działaniami objęto 5200 odbiorców.

„Akcja Integracja” Piknik Rodzinny na Fabrycznym

Osiedle Fabryczne jest miejscem na mapie miasta Stalowa Wola, gdzie w szczególności widoczne są problemy społeczne. Ostatnie lata z powodu pandemii, a następnie wojny na Ukrainie spowodowały, że szczególnie ważne są wszelkie działania i inicjatywy wzmacniające integrację i więzi rodzinne. Opierając się na potrzebach mieszkańców wspólnie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Specjalistyczną Placówką Wsparcia Dziennego Świetlica „Tęcza” zorganizowano piknik rodzinny, który stworzył możliwość integracji rodzinnej i sąsiedzkiej.

Do organizacji rodzinnej imprezy włączono także rodziny z Ukrainy, które z powodu wojny zamieszkały na terenie Stalowej Woli.

Zdjęcie 9: „Akcja Integracja” –
Kącik plastyczny dla dzieci

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Stalowej Woli przygotowała stoisko profilaktyczno-edukacyjne na którym pracownicy udostępniali materiały w postaci ulotek w szczególności profilaktyki uzależnień, profilaktyki chorób zakaźnych oraz profilaktyki chorób odkleszczowych. Z myślą o najmłodszych uczestnikach przygotowano kącik plastyczny, quizy i zabawy ruchowe na specjalnie przygotowanym torze.

Zdjęcie 10: „Akcja Integracja” Stoisko profilaktyczno-edukacyjne

Przeгляд Piosenki Promujacej Zdrowie

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny po raz kolejny objął patronatem „Przeгляд Piosenki Promujacej Zdrowie”, który odbył się w dniu 1 grudnia 2023 r. Organizatorem przeгляdu było Przedszkole Nr 15 w Stalowej Woli. Przeгляд skierowany był do dzieci w wieku przedszkolnym, uczęszczających do przedszkoli na terenie miasta Stalowej Woli. Celem przedsięwzięcia było propagowanie i rozwijanie talentów, umiejętności artystycznych wychowanków oddziałów przedszkolnych oraz promocja zdrowego stylu życia. W przeglądzie wzięły udział wszystkie stalowowolskie przedszkola oraz Przedszkole Nr 1 w Nisku. Młodzi artyści otrzymali ciekawe nagrody (gry, łamigłówki i książki o tematyce zdrowotnej oraz pamiątkowe dyplomy).

Zdjęcie 11: „Przeгляд Piosenki Promujacej Zdrowie” Przedszkole Nr 15 w Stalowej Woli

Realizacja projektu pt. „Innovative Immunisation Hubs – ImmuHubs” finansowanego z 3. Programu Zdrowia Unii Europejskiej

W ramach projektu „Innovative Immunisation Hubs-ImmuHubs”, we współpracy z Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, prowadzone były działania edukacyjne i informacyjne na rzecz promocji zdrowia i zwiększenia świadomości w zakresie szczepień ochronnych.

Jednostki z którymi nawiązaliśmy współpracę i realizowaliśmy wspólne działania na terenie powiatu stalowowolskiego:

- Dyrektorzy Domów Dziecka,
- „Strefa Spotkań” w Stalowej Woli,
- Gospodarstwo Rolne Jan Bodzioch.

Naszą opieką objęliśmy dwie grupy docelowe:

- dzieci do lat 12 pozostające bez opieki w domach dziecka,
- pracowników sezonowych z Ukrainy.

Uczestnicy projektu otrzymali wsparcie w postaci indywidualnych konsultacji oraz możliwość weryfikacji własnego statusu szczepień, na podstawie obowiązującego w Polsce harmonogramu szczepień z wykorzystaniem nowoczesnej aplikacji VaccAppPlus.

W nadzorowanych przez PPIS w Stalowej Woli 3 Domach Dziecka przeprowadzono anonimowe ankiety z wykorzystaniem aplikacji VaccAppPlus wśród opiekunów dzieci do lat 12.

Ankiety wypełniło 15 opiekunów/wychowawców.

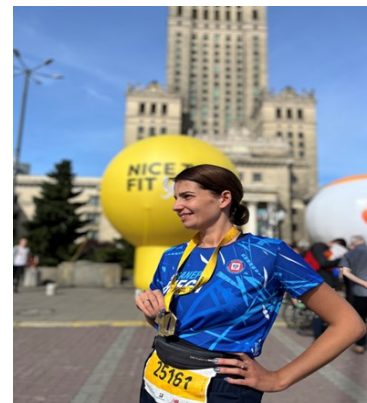
W „Strefie Spotkań” przy ul. Dmowskiego 11 w Stalowej Woli zorganizowano warsztaty edukacyjne dotyczące profilaktyki zdrowia i szczepień ochronnych dla osób z Ukrainy.

W okresie wakacyjnym w trakcie trwania prac sezonowych na terenie Gospodarstwa Rolnego Pana Jana Bodziocha w Radomyślu nad Sanem, zorganizowano dwa spotkania dla pracowników z Ukrainy, zatrudnionych w tym czasie na plantacji. Podczas spotkań wśród uczestników przeprowadzono anonimowe ankiety z wykorzystaniem aplikacji VaccAppPlus oraz udostępniono materiały w postaci ulotek w języku ukraińskim. Ankiety wypełniło 30 pracowników.

Akcja #sanepidbiega

Popularyzacja aktywności fizycznej jest jednym z ważniejszych tematów propagowanych przez Inspekcję Sanitarną.

Akcja „Sanepid biega-biegaj z nami” ma na celu promocję zdrowia i aktywności fizycznej. W ramach akcji pracownik Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli wziął udział w największej imprezie biegowej w kraju „45 Maraton Warszawski”, który odbył się 24 września 2023 r.

Zdjęcie 12: Impreza biegowa „45 Maraton Warszawski”

IX. Działalność laboratoryjna

Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli stanowią dwie pracownie:

- Pracownia Mikrobiologii, w której wykonuje się badania mikrobiologiczne w kierunku zakażeń jelitowych pałeczkami *Salmonella* i *Shigella*, a także badania biologicznych wskaźników skuteczności procesu sterylizacji,
- Pracownia Higieny Komunalnej, w której wykonuje się badania wody do spożycia, wody z miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oraz wody z „pakowaczki” MZK Sp. z o.o. w Stalowej Woli.

Laboratorium posiada wdrożony i funkcjonujący system zarządzania, a tym samym pracuje na podstawie normy PN-EN ISO/IEC 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Od 2006 roku Oddział Laboratoryjny posiada akredytację Polskiego Centrum Akredytacji – Certyfikat Akredytacji nr AB 763. Ostatnia ocena PCA odbyła się 26.06.2023 r. Auditor wiodący w imieniu zespołu oceniającego PCA podczas przeprowadzonej oceny stwierdził, że laboratorium posiada wdrożony funkcjonujący system zarządzania według normy odniesienia zgodnie z opcją A. Ocena potwierdziła, że laboratorium spełnia wymagania akredytacyjne określone w normie PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02. Audit dostarczył dowodów z oceny uzasadniając dostateczne zaufanie do kompetencji Laboratorium w zakresie posiadanej akredytacji.

1. Badania laboratoryjne

W 2023 r. w Oddziale Laboratoryjnym przeprowadzono ogółem 9726 badań laboratoryjnych oraz wykonano łącznie 17948 oznaczeń laboratoryjnych i pomiarów.

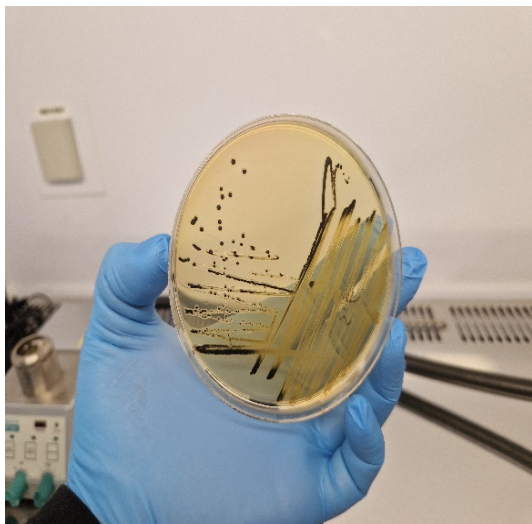
Jednocześnie należy nadmienić, że Oddział Laboratoryjny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stalowej Woli wykonuje badania laboratoryjne dla potrzeb tut. Stacji oraz Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nisku.

Pracownia Mikrobiologii wykonuje badania od osób ze styczości, ozdrowieńców, nosicieli, osób skierowanych na badania podczas opracowywania zbiorowych ognisk zakażeń pokarmowych, badania dla celów sanitarno-epidemiologicznych oraz badania biologicznych wskaźników skuteczności procesu sterylizacji tzw. sporali.

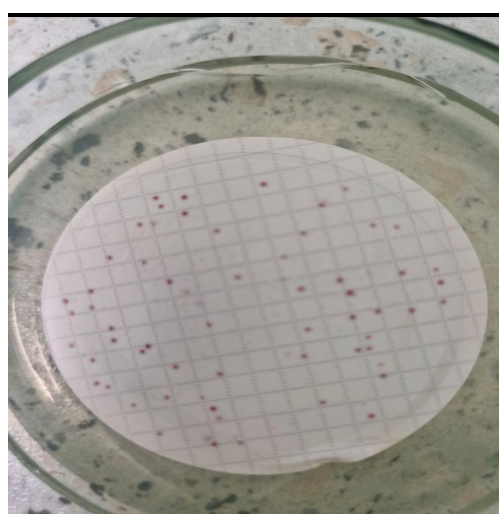
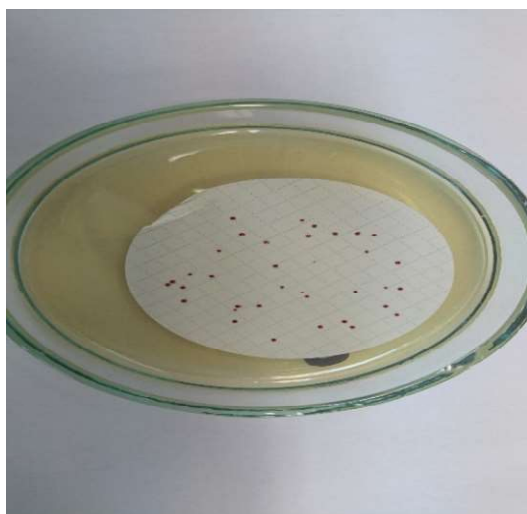
Natomiast w Pracowni Higieny Komunalnej wykonywane w pracowni są badania fizykochemiczne w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi, takie jak: barwa, mętność, pH, przewodność właściwa, smak, zapach, żelazo i jon amonowy oraz mikrobiologiczne oznaczanie bakterii grupy

coli, *Escherichii coli*, enterokoków kałowych, *Pseudomonas aeruginosa* oraz ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C i 36 °C. Badania te są wykonywane na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. poz. 2294). Poza tym, pracownicy Pracowni pobierają próbki wody do badań w ramach usług zleconych dla szkół, przedszkoli, nowych odcinków wodociągów, sklepów, restauracji, miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli itp.

Obie pracownie wykonują badania zarówno w ramach działalności nadzorowej, jak i w ramach usług zleconych przez klientów zewnętrznych.

Zdjęcie 1, 2: Pałeczki *Salmonella* na podłożach selektywnych

Zdjęcie 3, 4: Enterokoki kałowe i bakterie z grupy coli w wodzie na podłożach selektywnych

2. Badania biegłości i porównania międzylaboratoryjne

Oddział Laboratoryjny PSSE w Stalowej Woli posiada opracowaną strategię udziału w badaniach biegłości/porównaniach międzylaboratoryjnych, obejmującą jeden cykl akredytacyjny 2022-2026, której przegląd potwierdza jej odpowiedniość. Zgodnie z przyjętą częstością uczestnictwa i planowanymi terminami uczestnictwa laboratorium wywiązało się z udziału w badaniach biegłości / porównaniach międzylaboratoryjnych.

Otrzymane pozytywne wyniki badań PT/ILC potwierdzają wysoką jakość wykonywanych badań oraz kompetencje personelu do ich wykonywania.

W kwietniu 2023 roku Pracownia Mikrobiologii uczestniczyła w Ogólnopolskim Sprawdzenie Wiarygodności Badań Mikrobiologicznych POLMICRO/SSE 2023 z zakresu identyfikacji szczepów pałeczek *Salmonella*, *Shigella* organizowanym przez Centralny Ośrodek Badań Jakości w Diagnostyce Mikrobiologicznej. Laboratoria uczestniczące w przedmiotowych badaniach dostały do identyfikacji jeden z dwóch zestawów zawierający trzy szczepy bakteryjne, izolowane z zakażeń przewodu pokarmowego. Pracownia prawidłowo zidentyfikowała wszystkie próbki i otrzymała

maksymalną liczbę punktów oraz ocenę pozytywną, co potwierdzono stosownym zaświadczeniem. Uzyskane pozytywne wyniki z badań biegłości potwierdzają utrzymanie należytej jakości wykonywanych badań oraz ich wiarygodność, a także wysokie kwalifikacje zawodowe personelu Pracowni Mikrobiologii do wykonywania badań w zakresie identyfikacji pałeczek jelitowych *Salmonella* spp. i *Shigella* spp. Następnie w październiku 2023 r. Pracownia Mikrobiologii uczestniczyła w badaniach biegłości QSC-PT/MICRO/S, których organizatorem jest Q-System-Center Danuta Wojciechowska – kompetentny, akredytowany przez PCA organizator badań biegłości na zgodność z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17043. Obiektami badania były próbki biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji Sporal A (*Geobacillus stearothermophilus*). Pracownia prawidłowo zidentyfikowała obecność bądź nieobecność *Geobacillus stearothermophilus* w otrzymanych do badania próbkach i otrzymała wynik zadowalający. Analiza wyników badania biegłości: QSC-PT/MICRO/S_A 2023 dla biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji – Sporal A, potwierdza wysoki poziom kompetencji technicznych laboratorium w zakresie wykrywania drobnoustrojów wskaźnikowych dla biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji, czyli Sporal A.

Personel zatrudniony w Oddziale Laboratoryjnym posiada wysokie kwalifikacje i kompetencje do wykonywania badań laboratoryjnych, między innymi 2 pracowników ukończyło specjalizację w dziedzinie zdrowia publicznego oraz 2 pracowników posiada uprawnienia diagnostyki laboratoryjnej. Pracownicy OL posiadają uprawnienia i zasoby niezbędne do realizacji swoich obowiązków, w tym do:

- wdrażania, utrzymywania i doskonalenia systemu zarządzania,
- informowania kierownictwa laboratorium o funkcjonowaniu systemu zarządzania i potrzebach jego doskonalenia,
- identyfikacji odstępstw od systemu zarządzania lub od procedur realizacji działalności laboratoryjnej oraz inicjowania działań zapobiegawczych lub minimalizujących takie odstępstwa,
- zapewnienia skuteczności działalności laboratoryjnej.

Wszyscy pracownicy na bieżąco i zgodnie z planami uczestniczą w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych z zakresu działalności laboratoryjnej oraz systemu zarządzania.

3. Zasoby w zakresie działalności laboratoryjnej

Pod koniec 2023 roku, w ramach realizacji projektu pn. „Wzmocnienie Infrastruktury powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych, w celu zwiększenia efektywności ich działania” dla Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, w ramach osi priorytetowej XI: „REACT- EU”, Oddział Laboratoryjny zostało doposażony w nowe wyposażenie, w tym między innymi: ciepłarki laboratoryjne z wzorcowaniem (do badań mikrobiologicznych), zestaw wzorców do sprawdzania spektrofotometru, sterylizatory, autoklaw, chłodziarki, zestawy komputerowe oraz przeprowadzono prace remontowe pomieszczeń i zamontowano system klimatyzacji.

Podjęte działania znacznie usprawnią pracę pracowni i poprawią warunki lokalowo-środowiskowe.

Zdjęcie 5, 6: Nowe wyposażenie laboratoryjne PSSE Stalowa Wola zakupione z funduszy unijnych

Zdjęcie 7, 8: Wyremontowane pomieszczenia Oddziału Laboratoryjnego

Raport opracowali:

Danuta Adamska, Anna Wojtaś-Rusiecka, Agnieszka Piotrowska, Małgorzata Krysa, Elżbieta Horajecka, Joanna Pawłowska, Marek Mazurkiewicz, Iwona Duszka, Anna Wydra-Ozga.